

**UAB „SUTELKTNIO FINANSAVIMO PLATFORMOS „PROFITUS“
VIDAUS KONTROLĖS PROCEDŪRŲ, KURIOMIS SIEKIAMA
UŽKIRSTI KELIĄ PINIGŲ PLOVIMUI IR (AR) TERORISTŲ
FINANSAVIMUI, TVARKA**

Turinys:

1. BENDROSIOS NUOSTATOS.....	2
2. SAŲOKOS.....	2
3. BENDROSIOS KLIENTO TAPATYBĖS NUSTATYMO NUOSTATOS	5
4. ĮPRASTINIS KLIENTO TAPATYBĖS NUSTATYMAS	6
<i>A. Kliento (fizinio asmens) tapatybės nustatymas, kai tapatybė nustatoma Klientui dalyvaujant fiziškai.....</i>	<i>6</i>
<i>B. Kliento (juridinio asmens) tapatybės nustatymas, kai tapatybė nustatoma Kliento atstovui dalyvaujant fiziškai.....</i>	<i>7</i>
<i>C. Kliento tapatybės nustatymas, kai tapatybė nustatoma Klientui nedalyvaujant fiziškai (naudojimas trečiųjų šalių informacija).....</i>	<i>9</i>
<i>D. Kliento tapatybės nustatymas, kai tapatybė nustatoma Klientui nedalyvaujant fiziškai (elektroninės priemonės, leidžiančios perduoti tiesioginį vaizdą).....</i>	<i>10</i>
<i>E. Naudos gavėjo tapatybės nustatymas.....</i>	<i>11</i>
<i>F. Politiškai pažeidžiamų (paveikiamų) asmenų nustatymas.....</i>	<i>12</i>
<i>G. Kliento ir Naudos gavėjo patikrinimas tarptautinių sankcijų sąrašuose.....</i>	<i>12</i>
5. SUSTIPRINTAS KLIENTO TAPATYBĖS NUSTATYMAS	12
6. SUPAPRASTINTAS KLIENTO TAPATYBĖS NUSTATYMAS	14
7. KLIENTŲ RIZIKOS VERTINIMAS IR KLIENTŲ SKIRSTYMAS Į RIZIKOS GRUPES.....	15
8. KLIENTŲ DALYKINIŲ SANTYKIŲ IR OPERACIJŲ STEBĖSENA	17
9. DALYKINIŲ SANTYKIŲ NUTRAUKIMAS	21
10. VIDINIAI TYRIMAI.....	22
11. REGISTRACIJOS ŽURNALAI	23
12. DUOMENŲ SAUGOJIMAS	23
13. MOKYMAI.....	24
14. BENDROVĖS VISOS VEIKLOS RIZIKOS VERTINIMAS.....	25
15. FUNKCIJOS IR ATSAKOMYBĖS	27
16. VADOVŲ INFORMAVIMO SISTEMA	29
17. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS.....	29
Priedai:	30

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Ši UAB „Sutelktinio finansavimo platformos „Profitus“ (toliau – **Bendrovė**) vidaus kontrolės procedūrų, kuriomis siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui, tvarka (toliau – **Tvarka**) nustato pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos vidaus kontrolės procedūras ir priemones, už jų įgyvendinimą atsakingus asmenis bei jų įgyvendinimą Bendrovės veikloje.

1.2. Ši Tvarka parengta vadovaujantis:

1.2.1. Lietuvos Respublikos sutelktinio finansavimo įstatymu;

1.2.2. Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymu;

1.2.3. Lietuvos banko valdybos nutarimu Dėl Finansų rinkos dalyviams skirtų nurodymų, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui, patvirtinimo (su visais aktualiais pakeitimais);

1.2.4. Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymu patvirtintais Techniniais reikalavimais kliento tapatybės nustatymo procesui, kai tapatybė nustatoma nuotoliniu būdu, naudojantis elektroninėmis priemonėmis, leidžiančiomis tiesioginio vaizdo perdavimą (su visais aktualiais pakeitimais);

1.2.5. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintu Įtartinų piniginių operacijų ar sandorių sustabdymo ir informacijos apie įtartinas pinigines operacijas ar sandorius pateikimo Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos tvarkos aprašu (su visais aktualiais pakeitimais);

1.2.6. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymu patvirtintu Pinigų plovimo ir įtartinų piniginių operacijų ar sandorių atpažinimo kriterijų, sąrašų (su visais aktualiais pakeitimais);

1.2.7. kitais teisės aktais, susijusiais su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija.

1.3. Šia Tvarka Bendrovėje siekiama užtikrinti:

1.3.1. teisės aktų reikalavimų, kuriais siekiama užtikrinti pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevenciją, įgyvendinimą Bendrovėje;

1.3.2. Kliento bei Naudos gavėjo tapatybės nustatymo būdus;

1.3.3. greitą ir teisingą Kliento ar Naudos gavėjo tapatybės nustatymą pagal Kliento keliamą riziką;

1.3.4. tinkamą tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių įgyvendinimą;

1.3.5. atvejų, draudžiančių pradėti Dalykinius santykius su Klientu, nustatymą;

1.3.6. Kliento dalykinių santykių, atsižvelgiant į jo keliamą riziką, stebėseną;

1.3.7. įtartinų piniginių operacijų nustatymo, sustabdymo ir FNTT informavimo procedūras;

1.3.8. darbuotojų funkcijas, atsakomybes;

1.3.9. Bendrovės vadovujančių darbuotojų tinkamą ir savalaikį informavimą;

1.3.10. tinkamą Registracijos žurnalų pildymą ir saugojimą;

1.3.11. Bendrovės darbuotojų mokymų organizavimą;

1.3.12. bendrą Bendrovės pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimą;

1.3.13. kitas procedūras ir priemones, kurios užtikrina pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevenciją.

2. SĄVOKOS

2.1. Šiame dokumente pirmosiomis didžiosiomis raidėmis rašomos sąvokos turi šias reikšmes, išskyrus atvejus, kai iš konteksto aiški kita prasmė:

2.1.1. **Artimas pagalbininkas** – tai:

(a) fizinis asmuo, kuris su Politikoje dalyvavusiu ar dalyvaujančiu fiziniu asmeniu yra to paties juridinio asmens dalyviai arba palaiko kitus Dalykinius santykius;

(b) fizinis asmuo, kuris yra vienintelis juridinio asmens, įsteigto ar veikiančio *de facto* siekiant turtinės ar kitokios asmeninės naudos politikoje dalyvaujančiam ar dalyvavusiam asmeniui, naudos gavėjas.

2.1.2. **Artimieji šeimos nariai** – sutuoktinis, asmuo, su kuriuo registruota partnerystė (sugyventinis), tėvai, broliai, seserys, vaikai ir vaikų sutuoktiniai, vaikų sugyventiniai.

2.1.3. **Asmuo** – Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos valstybės narės ar užsienio valstybės fizinis arba juridinis asmuo.

2.1.4. **Bendrovė** – UAB „Sutelktinio finansavimo platforma „Profitus“, įmonės kodas: 304570552, Lvovo g. 101, Vilnius, Lietuva.

2.1.5. **Bendrovės darbuotojai** – visi Bendrovės darbuotojai, dirbantys Bendrovėje darbo sutarčių ir/ar kitokių sutarčių pagrindu.

2.1.6. **Dalykiniai santykiai** – verslo, profesiniai arba komerciniai Kliento ir Bendrovės santykiai, susiję su jų profesine veikla, kuriuos ryšių užmezgimo momentu buvo numatyta tęsti tam tikrą laiką.

2.1.7. **Finansų įstaiga** – Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme apibrėžtos kredito įstaigos ir finansų įmonės, Mokėjimo įstaigų įstatyme apibrėžtos mokėjimo įstaigos, Elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatyme apibrėžtos elektroninių pinigų įstaigos, Valiutos keityklos operatorių įstatyme apibrėžti valiutos keityklos operatoriai, Sutelktinio finansavimo įstatyme apibrėžti sutelktinio finansavimo platformų operatoriai, Vartojimo kredito įstatyme ir su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatyme apibrėžti tarpusavio skolinimo platformų operatoriai, Draudimo įstatyme apibrėžtos draudimo įmonės, vykdančios gyvybės draudimo veiklą, ir draudimo brokerių įmonės, vykdančios su gyvybės draudimu susijusią draudimo tarpininkavimo veiklą, taip pat investicinės kintamojo kapitalo bendrovės ir informuotiesiems investuotojams skirti kolektyvinio investavimo subjektai ir tik šiuos subjektus valdančios valdymo įmonės; šių užsienio finansų įstaigų filialai, įsteigti Lietuvos Respublikoje, taip pat elektroninių pinigų įstaigos ir mokėjimo įstaigos, kurių buveinė yra kitoje Europos Sąjungos narėje, teikiančios paslaugas Lietuvos Respublikoje per tarpininkus, fizinius ar juridinius asmenis.

2.1.8. **FNTT** – Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos.

2.1.9. **Įtartina piniginė operacija** – Piniginė operacija, atliekama su pinigais, kurie, kaip įtariama, yra tiesiogiai arba netiesiogiai gauti iš nusikalstamos veikos arba dalyvaujant tokioje veikoje ir (ar) yra susiję su teroristų finansavimu.

2.1.10. **Klientas** – investuotojas ir/ ar projekto savininkas, sudarantis sandorius su Bendrove ar per Bendrovę.

2.1.11. **Korespondentiniai santykiai** – finansų įstaigų tarpusavio santykiai, įskaitant atvejus, kai korespondento įstaiga teikia panašias paslaugas respondentų įstaigai, ir santykius, užmegztus vertybinių popierių sandorių arba lėšų pervedimo tikslais.

2.1.12. **Naudos gavėjas** – fizinis asmuo, kuris yra Kliento (juridinio asmens) savininkas arba kontroliuoja Klientą, ir (arba) fizinis asmuo, kurio vardu yra atliekama Piniginė operacija). Naudos gavėju laikoma:

(a) juridiniame asmenyje:

(i) fizinis asmuo, kuriam priklauso juridinis asmuo ar kuris jį valdo tiesiogiai ar netiesiogiai, turėdamas pakankamą procentinę dalį to juridinio asmens akcijų arba balsavimo teisių, įskaitant per pareikštinių akcijų valdymą, išskyrus akcines bendroves, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamose rinkose, kuriose taikomi Europos Sąjungos teisės aktus atitinkantys reikalavimai atskleisti informaciją apie savo veiklą, arba lygiaverčiai tarptautiniai standartai, arba jį kontroliuojamas kitais būdais. Fizinis asmuo, kuris turi 25 procentus ir vieną akciją arba didesnę negu 25 procentų Kliento nuosavybės dalį, yra laikomas tiesioginiu savininku. Fizinis (fiziniai) asmuo (asmenys), kontroliuojantis (kontroliuojantys) įmonę arba kelias įmones, kuri (kurios) turi 25 procentus ir vieną akciją arba didesnę kaip 25 procentų

- kliento nuosavybės dalį, yra laikomas (laikomi) netiesioginiu (netiesioginiais) savininku (savininkais);
- (ii) vyresniojo vadovo pareigas einantis fizinis asmuo, jeigu 1 papunktyje aukščiau nurodytas asmuo nenustatytas arba jeigu kyla abejonių, kad nustatytas asmuo yra naudos gavėjas;
  - (b) patikos struktūroje:
    - (i) patikėtojas;
    - (ii) patikėtinis;
    - (iii) saugotojas, jeigu esama;
    - (iv) fizinis asmuo, gaunantis naudą iš juridinio asmens ar juridinio asmens statuso neturinčio subjekto arba, jeigu šis asmuo dar nežinomas, asmenų, kurių interesams atstovauti tas juridinis asmuo ar juridinio asmens statuso neturintis subjektas yra įsteigti arba kurių interesams jie šiuo metu atstovauja, grupė;
    - (v) kitas fizinis asmuo, faktiškai kontroliuojantis patikos struktūrą, turima tiesiogine arba netiesiogine nuosavybe arba kitomis priemonėmis;
  - (c) administruojančiame ir lėšas skirstančiame juridiniame asmenyje, į patiką panašios formos subjekte:
    - (i) fizinis asmuo, einantis šios dalies b punkte nurodytoms pareigoms lygiavertės pareigas.

2.1.13. **Paraiška** – projekto savininko pildoma anketa, kurioje jis pateikia joje prašomus duomenis, reikalingus įvertinti jo projektą, projekto savininką ir priimti sprendimą dėl projekto paskelbimo Platformoje.

2.1.14. **Paskirtas atsakingas darbuotojas** – Bendrovės darbuotojas (-ai), kuris yra Bendrovės vadovo paskirtas atlikti funkcijas, nurodytas šios Tvarkos 15.1.3 p.

2.1.15. **Piniginė operacija** – bet koks Kliento atliekamas pinigų mokėjimas, perdavimas ar gavimas.

2.1.16. **Pinigų plovimas** – tai:

- (a) turto teisinės padėties pakeitimas arba turto perdavimas, žinant, kad šis turtas yra gautas iš nusikalstamos veikos arba dalyvaujant tokioje veikoje, siekiant nuslėpti arba užmaskuoti neteisėtą turto kilmę arba siekiant padėti bet kokiam nusikalstamoje veikoje dalyvaujančiam asmeniui išvengti teisinių šios veikos pasekmių;
- (b) turto tikrojo pobūdžio, tikrosios kilmės, šaltinio, vietos, disponavimo, judėjimo, nuosavybės teisių arba su nuosavybe susijusių teisių nuslėpimas arba užmaskavimas, žinant, kad šis turtas yra gautas iš nusikalstamos veikos arba dalyvaujant tokioje veikoje;
- (c) turto įgijimas, valdymas ar naudojimas, įgijimo (perdavimo) metu žinant, kad šis turtas gautas iš nusikalstamos veikos arba dalyvaujant tokioje veikoje;
- (d) rengimasis, pasikėsinimas padaryti, bendrininkavimas darant bet kurią iš a–c punktuose nurodytų veikų.

2.1.17. **Platforma** – Bendrovės administruojama informacinė sistema, kurioje vykdoma sutelktinio finansavimo veikla, pasiekiamą adresu www.profitus.lt (ar tapačiais domenais kitose šalyse).

2.1.18. **Politiškai pažeidžiami (paveikiami) asmenys** – fiziniai asmenys, kuriems yra arba buvo patikėtos svarbios viešosios pareigos, ir jų artimieji šeimos nariai arba artimi pagalbininkai.

2.1.19. **Registracijos žurnalas (-ai)** – Žurnalas (-ai), kurį (-iuos) sudaro:

- (a) Grynujų piniginių operacijų, įskaitant atliktų vienkartinį ar kelių tarpusavyje susijusių Piniginių operacijų, kurių suma lygi arba viršija 15 000 eurų ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta, nesvarbu ar sandoris atliekamas vienos ar kelių susijusių operacijų metu, žurnalas;
- (b) Įtartinų piniginių operacijų ir sandorių žurnalas;
- (c) Klientų, su kuriais sandoriai ar dalykiniai santykiai buvo nutraukti žurnalas.

2.1.20. **Sandoris** – susitarimas tarp Kliento ir Bendrovės, įskaitant, bet neapsiribojant, Bendrovės sutartis su projektų savininkais ir Bendrovės sutartis su investuotojais, taip pat susitarimai tarp Klientų tarpininkaujant Bendrovei.

2.1.21. **Svarbiosios viešosios pareigos** – pareigos Lietuvos Respublikoje, Europos Sąjungoje, tarptautinėse ar užsienio valstybių institucijose:

- (a) valstybės vadovas, vyriausybės vadovas, ministras, viceministras arba ministro pavaduotojas, valstybės sekretorius, parlamento, vyriausybės arba ministerijos kancleris;
- (b) parlamento narys;
- (c) aukščiausiųjų teismų, konstitucinių teismų ar kitų aukščiausiųjų teisminių institucijų, kurių sprendimai negali būti skundžiami, narys;
- (d) savivaldybės meras, savivaldybės administracijos direktorius;
- (e) aukščiausiosios valstybių audito ir kontrolės institucijos valdymo organo narys ar centrinio banko valdybos pirmininkas, jo pavaduotojas ar valdybos narys;
- (f) ambasadorius, laikinasis reikalų patikėtinis, nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministras ar aukšto rango ginkluotųjų pajėgų karininkas;
- (g) valstybės įmonės, akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės, kurių akcijos ar dalis akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šių bendrovių visuotiniame akcininkų susirinkime, priklauso valstybei nuosavybės teise, valdymo ar priežiūros organo narys;
- (h) savivaldybės įmonės, akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės, kurių akcijos ar dalis akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šių bendrovių visuotiniame akcininkų susirinkime, priklauso savivaldybei nuosavybės teise ir kurios laikomos didelėmis įmonėmis pagal Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymą, valdymo ar priežiūros organo narys;
- (i) tarptautinės tarpvyriausybės organizacijos vadovas, jo pavaduotojas, valdymo ar priežiūros organo narys;
- (j) politinės partijos vadovas, jo pavaduotojas, valdymo organo narys.

2.1.22. **Užsienio valstybė** – valstybė, kuri suprantama kaip ne Europos Sąjungos ir (arba) Europos ekonominės erdvės valstybė narė.

2.1.23. **Valstybė narė** – valstybė Europos Sąjungos narė ir Europos ekonominės erdvės valstybė;

2.1.24. **Vyresnysis vadovas** – Tvarkos 15.1.1 p. nurodytas asmuo, turintis pakankamai žinių apie Bendrovei kylančią pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo riziką ir atsakingas už sprendimų, galinčių paveikti kylančią riziką, priėmimą bei atliekantis kitas šioje Tvarkoje nurodytas funkcijas.

2.2. Kitos Tvarkoje naudojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžtos Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme ir su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija susijusiuose teisės aktuose, taip pat Sutelktinio finansavimo įstatyme.

2.3. Jei kontekstas nereikalauja kitaip, šioje Tvarkoje žodžiai vartojami vienaskaita apima ir daugiskaita vartojamus žodžius, ir atvirkščiai.

3. BENDROSIOŠ KLIENTO TAPATYBĖS NUSTATYMO NUOSTATOS

3.1. Bendrovė privalo imtis priemonių ir nustatyti bei patikrinti Kliento ir Naudos gavėjo tapatybę šiais atvejais:

3.1.1. prieš pradėdama Dalykinius santykius;

3.1.2. prieš atlikdama vienkartinės ar susijusias operacijas arba sudarydama sandorius, kurių suma lygi arba viršija 15 000 eurų ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta, nesvarbu, ar sandoris atliekamas vienos ar Susijusių operacijų metu. Jeigu Kliento ir Naudos gavėjo tapatybė jau yra nustatyta, papildomai Kliento ir Naudos gavėjo tapatybės nustatyti nereikia. Jeigu Piniginės operacijos atlikimo metu galutinė Piniginės operacijos suma nėra žinoma, Bendrovė turi nustatyti Kliento tapatybę iš karto po to, kai nustato, kad Piniginių operacijų suma lygi arba viršija 15 000 Eur ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta;

3.1.3. kai kyla abejonių dėl anksčiau gautų Kliento ir/ ar Naudos gavėjo tapatybės duomenų teisingumo ar autentiškumo;

- 3.1.4. bet kuriuo kitu atveju, kai kyla įtarimų, kad yra, buvo ar bus vykdoma pinigų plovimo ir/ ar teroristų finansavimo veika;
- 3.1.5. kitais teisės aktuose nustatytais atvejais.
- 3.2. Bendrovėje Kliento ir Naudos gavėjo deramas tapatybės nustatymas gali būti:
  - 3.2.1. įprastinis kliento tapatybės nustatymas;
  - 3.2.2. sustiprintas kliento tapatybės nustatymas;
  - 3.2.3. supaprastintas kliento tapatybės nustatymas.
- 3.3. Jeigu nėra 5 ir 6 skyriuose numatytų išimčių, Bendrovė taiko įprastinį Kliento bei Naudos gavėjo tapatybės nustatymą.
- 3.4. Kliento ir Naudos gavėjo tapatybė gali būti nustatoma šiais būdais:
  - 3.4.1. Fiziškai:
    - (a) Klientui atvykus į Bendrovės patalpas;
    - (b) Bendrovės darbuotojui/ atstovui nuvykus pas Klientą;
    - (c) per Bendrovės partnerius.
  - 3.4.2. Nuotoliniu būdu, naudojant teisės aktuose numatytas priemones:
    - (a) remiantis trečiosios šalies pateikta informacija;
    - (b) nuotoliniu būdu, panaudojant elektronines priemones, leidžiančias perduoti tiesioginį vaizdą.
- 3.5. Bendrovei draudžiama pradėti dalykinius santykius su Klientais, kai akivaizdu, kad paskyrą Platformoje siekiama atidaryti anonimiškai ar akivaizdžiai fiktyviais vardais, taip pat pradėti dalykinius santykius nepareikalavus Kliento tapatybę patvirtinančių duomenų arba kilus pagrįstam įtarimui, kad šiuose dokumentuose įrašyti duomenys yra netikri ar suklastoti.
- 3.6. Bendrovė privalo atlikti periodišką Kliento ir Naudos gavėjo tapatybės nustatymo metu pateiktų dokumentų, duomenų ar informacijos atnaujinimą (atsižvelgiant į Kliento rizikos lygį ar atsiradus kitoms reikšmingoms aplinkybėms).

4. ĮPRASTINIS KLIENTO TAPATYBĖS NUSTATYMAS

A. Kliento (*fizinio asmens*) tapatybės nustatymas, kai tapatybė nustatoma Klientui dalyvaujant *fiziškai*

- 4.1. Bendrovė Kliento tapatybės nustatymui priima šiuos Klientų (fizinių asmenų) pateikiamus dokumentus (originalus, notarines kopijas, užsienyje išduoto dokumento notarinė kopija turi būti tinkamai legalizuota):
  - 4.1.1. Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės išduotą asmens tapatybės kortelę;
  - 4.1.2. Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės pasą;
  - 4.1.3. leidimą gyventi Lietuvoje.
- 4.2. Pateikti dokumentai turi būti originalūs arba šių dokumentų kopijos turi būti patvirtintos notaro. Užsienyje išduotas dokumentas turi būti legalizuotas arba patvirtintas dokumentų tvirtinimo pažyma (*Apostille*).
- 4.3. Kliento pateikiamame asmens dokumente turi būti šie duomenys, patvirtinantys Kliento (fizinio asmens) tapatybę:
  - 4.3.1. vardas (vardai), pavardė (pavardės);
  - 4.3.2. Lietuvos Respublikos piliečiui: asmens kodas;
  - 4.3.3. užsieniečiui: gimimo data arba asmens kodas ar kita šiam asmeniui suteikta unikali simbolių seka, skirta asmeniui identifikuoti (jeigu yra);
  - 4.3.4. jei pateikiamas leidimas gyventi Lietuvos Respublikoje: leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje numeris ir galiojimo laikas, jo išdavimo vieta ir data;
  - 4.3.5. nuotrauka;
  - 4.3.6. parašas (išskyrus atvejus, kai asmens tapatybės dokumente jis neprivalomas);
  - 4.3.7. pilietybė (jeigu asmuo be pilietybės – valstybė, kuri išdavė asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą).

4.4. Bendrovė privalo padaryti Kliento (fizinio asmens) pateikto šių Taisyklių 4.1 punkte nurodyto dokumento puslapių, kuriuose yra šio fizinio asmens nuotrauka ir kiti tapatybei nustatyti reikalingi duomenys, kopiją arba nuskenuoti dokumentą. Jeigu daroma popierinė dokumento kopija, ją darantis Bendrovės atsakingas darbuotojas privalo uždėti tikrumo žymą, nurodant savo pareigas, vardą, pavardę, kopijos atlikimo datą ir pasirašyti:

4.4.1. jei pateikiamas pasas ar kitas atitinkamo formato dokumentas, nukopijuojamas, nuskenuojamas ar nufotografuojamas puslapis, kuriame yra nuotrauka ir, jei reikia, kiti tapatybei nustatyti reikalingi duomenys;

4.4.2. jei pateikiama asmens tapatybės kortelė ar kitas atitinkamo formato dokumentas, nukopijuojamas, nuskenuojamas ar nufotografuojamas abi kortelės pusės.

4.5. Kliento tapatybės nustatymo metu, Kliento tapatybę nustatantis Bendrovės atsakingas darbuotojas privalo:

4.5.1. įvertinti, ar Klientas (fizinis asmuo) pateikia galiojančius Taisyklių 4.1 punkte nurodytus dokumentus;

4.5.2. nustatyti, ar Kliento (fizinio asmens) pateiktuose Taisyklių 4.1 punkte nurodytuose dokumentuose yra būtent to Kliento (fizinio asmens) nuotrauka;

4.5.3. įvertinti pateikto Taisyklių 4.1 punkte nurodyto dokumento būklę. Atliekant tokį vertinimą ypač didelį dėmesį reikia atkreipti į tai, ar nuotrauka, puslapiai ar įrašai nebuvo keičiami, taisomi ir panašiai);

4.5.4. sužinoti, ar Klientas (fizinis asmuo) pats naudosis Bendrovės paslaugomis, ar jis atstovaus kito asmens interesams;

4.5.5. įsitikinti, ar fizinis arba juridinis asmuo (atstovas) turi reikiamus įgaliojimus veikti Kliento (fizinio asmens) vardu;

4.5.6. patikrinti, ar yra aplinkybių taikyti sustiprintą Kliento (fizinio asmens) tapatybės nustatymą. Aplinkybės, kurioms esant turi būti taikomas sustiprintas Kliento tapatybės nustatymas, yra nurodytos šių Taisyklių 5 skyriuje.

4.6. Jei Klientas (fizinis asmuo) veikia per atstovą, atstovo tapatybė turi būti nustatoma taip pat, kaip Kliento (fizinio ar juridinio asmens, priklausomai nuo to, kas atstovauja) tapatybė.

4.7. Jeigu Klientas (fizinis asmuo) veikia per atstovą, Kliento (fizinio asmens) atstovas privalo pateikti jo įgaliojimą atstovauti Klientui (fiziniam asmeniui). Bendrovė privalo patikrinti pateikto įgaliojimo galiojimą (t. y. jį išdavusio asmens teisę išduoti tokį įgaliojimą), įgaliojimo galiojimo laiką, kokius veiksmus atlikti nurodyta įgaliojime. Šis įgaliojimas turi atitikti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso reikalavimus. Užsienyje išduotas įgaliojimas turi būti legalizuotas arba patvirtintas dokumentų tvirtinimo pažyma (*Apostille*).

4.8. Bendrovės atsakingas darbuotojas privalo pateikti Klientui (fiziniam asmeniui) užpildyti ir pasirašyti Kliento (fizinio asmens) anketą (šių Taisyklių Priedas Nr. 2) fiziniu būdu arba ji turi būti užpildoma Kliento tiesiogiai Platformoje.

B. Kliento (juridinio asmens) tapatybės nustatymas, kai tapatybė nustatoma Kliento atstovui dalyvaujant fiziškai

4.9. Bendrovė Kliento tapatybės nustatymui reikalauja šių Klientų (juridinių asmenų) pateikiamų dokumentų:

4.9.1. išrašo iš VĮ Registrų centro valdomo Juridinių asmenų registro ar atitinkamo registro kitoje valstybėje;

4.9.2. įstatų;

4.9.3. vadovo įgaliojimus/ paskyrimą liudijančių dokumentų jei tai nenumatyta įstatuose;

4.9.4. registracijos dokumento (jeigu toks dokumentas išduodamas).

4.10. Pateikti dokumentai turi būti originalūs arba šių dokumentų kopijos turi būti patvirtintos notaro. Užsienyje išduotas dokumentas turi būti legalizuotas arba patvirtintas dokumentų tvirtinimo pažyma (*Apostille*).

- 4.11. Kliento pateiktuose dokumentuose turi būti šie duomenys, patvirtinantys Kliento (juridinio asmens) tapatybę:
- 4.11.1. pavadinimas;
  - 4.11.2. teisinė forma, buveinė (adresas), faktinės veiklos vykdymo adresas;
  - 4.11.3. kodas (jeigu toks kodas yra suteiktas);
  - 4.11.4. registracijos išrašo išdavimo data.
- 4.12. Bendrovė privalo padaryti Kliento (juridinio asmens) pateikto šių Taisyklių 4.9 punkte nurodytų dokumentų kopijas arba nuskenuoti dokumentus. Jeigu daroma popierinė dokumento kopija, ją darantis Bendrovės atsakingas darbuotojas privalo uždėti tikrumo žymą, nurodant savo pareigas, vardą, pavardę, kopijos atlikimo datą ir pasirašyti.
- 4.13. Kliento (juridinio asmens) atstovo (fizinio asmens) tapatybę taip pat privalo būti nustatoma. Jo tapatybę nustatoma kaip ir fizinio asmens tapatybę pagal Tvarkos 4.1–4.8 p.
- 4.14. Jeigu Klientą (juridinį asmenį) atstovauja ne jo vadovas, Kliento atstovas turi pateikti šią informaciją apie juridinio asmens vadovą:
- 4.14.1. vardą, pavardę;
  - 4.14.2. asmens kodą (užsieniečiui – gimimo datą (jeigu yra, – asmens kodą ar kitą šiam asmeniui suteiktą unikalią simbolių seką, skirta asmeniui identifikuoti);
  - 4.14.3. pilietybę (jeigu asmuo be pilietybės, – valstybę, kuri išdavė asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą).
- 4.15. Pradėdamas Kliento (juridinio asmens) tapatybės nustatymą, Bendrovės atsakingas darbuotojas privalo:
- 4.15.1. įvertinti, ar Kliento (juridinio asmens) atstovas (fizinis asmuo) pateikia galiojančius Taisyklių 4.1, 4.9 punkte nurodytus dokumentus;
  - 4.15.2. nustatyti, ar Kliento (juridinio asmens) atstovo (fizinio asmens) pateiktuose Taisyklių 4.1 punkte nurodytuose dokumentuose yra būtent to atstovo (fizinio asmens) nuotrauka;
  - 4.15.3. įvertinti Taisyklių 4.1, 4.9 punktuose nurodytų dokumentų būklę. Atliekant tokį vertinimą ypač didelį dėmesį reikia atkreipti į tai, ar nuotrauka, puslapiai ar įrašai nebuvo keičiami, taisomi ir panašiai);
  - 4.15.4. sužinoti, ar Klientas (juridinis asmuo) pats naudosis Bendrovės paslaugomis, ar jis atstovaus kito asmens interesams;
  - 4.15.5. įsitikinti, ar fizinis arba juridinis asmuo turi reikiamus įgaliojimus veikti Kliento (juridinio asmens) vardu;
  - 4.15.6. patikrinti, ar yra aplinkybių taikyti sustiprintą Kliento (juridinio asmens) tapatybės nustatymą. Aplinkybės, kurioms esant turi būti taikomas sustiprintas Kliento tapatybės nustatymas, yra nurodytos šių Taisyklių 5 skyriuje.
- 4.16. Bendrovė, atlikdama Kliento (juridinio asmens) tapatybės nustatymą, pateikia jam užpildyti ir pasirašyti Kliento (juridinio asmens) anketą (Priedas Nr. 3) arba anketa gali būti užpildoma Platformoje. Jeigu Klientas yra projekto savininkas, juridinio asmens anketa gali būti integruojama kartu su Paraiška.
- 4.17. Kai Klientas – juridinis asmuo yra registruotas (-a) tikslinėje teritorijoje (tikslinių teritorijų sąrašas pateikiamas Priede Nr. 4), kaip tai nustatyta LR pelno mokesčio įstatyme, asmuo, atstovaujantis šiam juridiniam asmeniui, taip pat privalo pateikti rašytinę informaciją apie savo dabartinę gyvenamąją vietą, pašto adresą ir kontaktinę informaciją (veikiančius telefono numerius, elektroninio pašto adresus).
- 4.18. Kliento (juridinio asmens) atstovas (fizinis asmuo) privalo pateikti jo įgaliojimą atstovauti Klientui (juridiniam asmeniui). Bendrovė privalo patikrinti pateikto įgaliojimo galiojimą (t. y. jį išdavusio asmens teisę išduoti tokį įgaliojimą), įgaliojimo galiojimo laiką, kokius veiksmus atlikti nurodyta įgaliojime. Įgaliojimas turi atitikti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso reikalavimus. Užsienyje išduotas įgaliojimas turi būti legalizuotas arba patvirtintas dokumentų tvirtinimo pažyma (*Apostille*).
- 4.19. Bendrovė, nustatydamas Klientų – patikos ar į patiką panašios formos subjektų – tapatybę, privalo nustatyti ir patikrinti Naudos gavėjų tapatybę, gaudama informaciją apie patikėtoją,

patikėtinį (patikėtinius), patikos saugotoją (saugotojus), Naudos gavėją (gavėjus) ir kitus fizinius asmenis, kurie kontroliuoja patikos ar į patiką panašios formos subjektų valdymą (turėdami tam tikrą nuosavybės teisių dalį ar kitaip kontroliuodami).

C. Kliento tapatybės nustatymas, kai tapatybė nustatoma Klientui nedalyvaujant fiziškai (naudojimas trečiųjų šalių informacija)

4.20. Bendrovė gali nustatyti Kliento tapatybę tiesiogiai jam nedalyvaujant, naudodama informaciją apie Klientą, gautą iš trečiųjų šalių.

4.21. Trečioji šalis turi atitikti šiuos reikalavimus: būti kompetentingų institucijų prižiūrima finansų įstaiga, kitu įpareigotuoju subjektu arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar valstybėje, kuri nėra Europos Sąjungos valstybė narė (toliau – trečioji valstybė), registruota finansų įstaiga ar kitas įpareigotasis subjektas, kuris atitinka šiuos reikalavimus:

4.21.1. jiems yra taikomas įstatymų nustatytas privalomas profesinis registravimas;

4.21.2. jie registruoti Europos Sąjungos valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, kuri taiko Europos Sąjungos nustatytiems klientų ir naudos gavėjų tapatybės nustatymo reikalavimams ir informacijos saugojimo reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir kompetentingų institucijų prižiūrimi dėl šių reikalavimų laikymosi.

4.22. Bendrovė, naudodamasi trečiųjų šalių informacija apie Klientą, užtikrina, kad trečioji šalis savo valia vykdys abi šias sąlygas:

4.22.1. paprašius nedelsdama pateiks Bendrovei visą prašomą informaciją ir duomenis, privalomus turėti laikantis Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme ir šioje Tvarkoje nurodytų Kliento tapatybės nustatymo reikalavimų;

4.22.2. paprašius nedelsdama pateiks Bendrovei dokumentų, susijusių su Kliento gavėjo tapatybės nustatymu, kopijas ir kitus dokumentus, susijusius su Klientu, kurie privalomi turėti laikantis Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme ir šiose Taisyklėse nurodytų Kliento tapatybės nustatymo reikalavimų.

4.23. Trečiosios šalys, su kuriomis Bendrovė yra sudariusi sutartis dėl Kliento ir Naudos gavėjo tapatybės nustatymo duomenų teikimo, yra patiekiamos Priede Nr. 7.

4.24. Bendrovei draudžiama naudotis trečiųjų šalių, įsteigtų Europos Komisijos ir Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu (FATF) nustatytose didelės rizikos trečiojoje valstybėje, informacija apie klientą ar naudos gavėją arba jeigu dėl to yra priimtas atskiras Europos Komisijos sprendimas.

4.25. Šis skyrius netaikomas užsakomųjų paslaugų ir atstovavimo santykiams, kai pagal sutartį užsakomųjų paslaugų teikėjas, tarpininkas ar atstovas laikytinas Bendrovės dalimi.

4.26. Atsakomybė dėl Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme ir šioje Tvarkoje nurodytų Kliento tapatybės nustatymo reikalavimų laikymosi tenka trečiosios šalies informacija apie klientą ar naudos gavėją pasinaudojusiai Bendrovei.

4.27. Bendrovė, remdamasi trečiosios šalies informacija, nustato:

4.27.1. Kliento (fizinio asmens) tapatybę;

4.27.2. Kliento (juridinio asmens) atstovo (fizinio asmens tapatybę).

4.28. Bendrovė nenustato Kliento (fizinio asmens) atstovo tapatybės, naudodamasi trečiosios šalies informacija. Klientas (fizinis asmuo) per atstovą dalykinius santykius su Bendrove gali pradėti tik, jeigu Kliento (fizinio asmens) tapatybė yra nustatoma fiziškai.

4.29. Kliento (juridinio asmens) atstovo tapatybę naudojantis trečiosios šalies informacija nustatoma gali būti tik, jeigu tai leidžia trečiosios šalies techninės galimybės ir sprendimai.

4.30. Trečioji šalis perduoda Bendrovei šią informaciją apie fizinį asmenį: vardą, pavardę, asmens kodą, gimimo datą ar kitą unikalią skaičių seką, skirtą identifikuoti fiziniam asmeniui.

4.31. Bendrovė remdamasi trečiosios šalies pateikta informacija, neprašo iš Kliento Taisyklių 4.1 ir 4.13 p. nurodytų dokumentų. Šių dokumentų Bendrovė gali paprašyti iš trečiosios šalies šiais atvejais, kai:

4.31.1. kyla abejonių dėl Kliento tapatybės;

- 4.31.2. kyla abejonių dėl anksčiau gautų Kliento tapatybės duomenų teisingumo ar autentiškumo;
- 4.31.3. bet kuriuo kitu atveju, kai kyla įtarimų, kad yra, buvo ar bus vykdoma pinigų plovimo ir/ ar teroristų finansavimo veika;
- 4.31.4. kitu atveju, kai Bendrovė siekia įsitikinti Kliento duomenų ir tapatybės teisingumu.
- 4.32. Bendrovė, atlikdama Kliento tapatybės nustatymą naudodamasi trečiosios šalies informacija, taip pat atlieka šiuos veiksmus:
- 4.32.1. sužino, ar Klientas (fizinis asmuo) pats naudosis Bendrovės paslaugomis, ar jis atstovaus kito asmens interesams;
- 4.32.2. įsitikina, ar fizinis asmuo (atstovas) turi reikiamus įgaliojimus veikti Kliento (juridinio asmens) vardu;
- 4.32.3. jeigu Kliento (juridinio asmens) vardu veikia ne Kliento vadovas, prašo iš Kliento pateikti Tvarkos 4.14 p. nurodytą informaciją apie Kliento vadovą;
- 4.32.4. iš Kliento (juridinio asmens) prašo Tvarkos 4.9 p. nurodytų tapatybės nustatymo dokumentų, kuriuos Klientas (juridinis asmuo) turi sukelti į Platformą ar pateikti Bendrovei kitais nurodytais būdais;
- 4.32.5. patikrinti, ar yra aplinkybių taikyti sustiprintą Kliento tapatybės nustatymą. Aplinkybės, kurioms esant turi būti taikomas sustiprintas Kliento tapatybės nustatymas, yra nurodytos šių Taisyklių 5 skyriuje;
- 4.32.6. Platformoje Klientui pateikiama užpildyti ir patvirtinti Kliento pažinimo anketa (šių Tvarkos Priedai Nr. 2 ir 3).

*D. Kliento tapatybės nustatymas, kai tapatybė nustatoma Klientui **nedalyvaujant fiziškai (elektroninės priemonės, leidžiančios perduoti tiesioginį vaizdą)***

- 4.33. Bendrovė gali nustatyti Kliento tapatybę tiesiogiai jam nedalyvaujant, naudodama elektronines priemones, leidžiančias perduoti tiesioginį vaizdą.
- 4.34. Elektroninės priemonės, leidžiančios perduoti tiesioginį vaizdą, gali būti tiek pačios Bendrovės vystomas techninis sprendimas, tiek sprendimas, perkamas iš trečiosios šalies. Bendrovės perkami trečiosios šalies sprendimai pateikiami Tvarkos Priede Nr. 7.
- 4.35. Bendrovė tiesioginio vaizdo perdavimo būdu nustato:
- 4.35.1. Kliento (fizinio asmens) tapatybę;
- 4.35.2. Kliento (juridinio asmens) atstovo (fizinio asmens tapatybę).
- 4.36. Nustatant Kliento (fizinio asmens ar juridinio asmens atstovo) tapatybę tiesioginio vaizdo perdavimo būdu:
- 4.36.1. nufotografuojamas Kliento veido atvaizdas iš priekio (atvaizde turi matytis Kliento veidas ir pečiai, atvaizdas privalo būti aiškiai matomas ir atskiriamas nuo aplinkoje esančių objektų);
- 4.36.2. tiesioginio vaizdo perdavimo metu tapatybės dokumentas (kaip nurodyta Tvarkos 4.1 p.) parodomas vienu iš šių būdų:
- (a) asmens tapatybės kortelė ir leidimas gyventi Lietuvos Respublikoje parodomi iš abiejų pusių;
- (b) parodant asmens pasą, rodomas dokumento puslapis, kuriame yra šio fizinio asmens nuotrauka bei paso viršelis.
- 4.36.3. naudojamos specialios programos, aplikacijos ar kitos priemonės, kurios užtikrina, kad nuotraukų atlikimo procesas būtų nepertraukiamas ir kad nuotraukų perdavimas ne realiu laiku būtų neįmanomas;
- 4.36.4. Klientui paaiškinama, kad pateikdamas duomenis, jis kartu patvirtina ir jų teisingumą;
- 4.36.5. tiesioginio nuotraukos perdavimo metu Kliento tapatybės nustatymo procese gali dalyvauti tik vienas Klientas;
- 4.36.6. tiesiogiai perduotos nuotraukos privalo būti tokios kokybės, kuri leistų lengvai nuskaityti informaciją iš pateikiamų tapatybės dokumentų ir aiškiai matyti paties asmens bei

asmens, atvaizduoto tapatybės dokumento nuotraukoje, bruožus ir nekeltų abejonių, kad tiesioginės vaizdo perdavimo metu dalyvaujančio asmens pateikiamame tapatybės dokumente yra būtent jo nuotrauka.

4.37. Bendrovė nenustato Kliento atstovo tapatybės, naudodamasi elektroninėmis priemonėmis, leidžiančiomis tiesioginį vaizdo perdavimą.

4.38. Bendrovė atlikdama Kliento tapatybės nustatymą tiesioginio vaizdo perdavimo būdu, taip pat atlieka šiuos veiksmus:

4.38.1. sužino, ar Klientas (fizinis asmuo) pats naudosis Bendrovės paslaugomis, ar jis atstovaus kito asmens interesams;

4.38.2. įsitikina, ar fizinis asmuo (juridinio asmens vadovas) turi reikiamus įgaliojimus veikti Kliento (juridinio asmens) vardu;

4.38.3. iš Kliento (juridinio asmens) prašo Tvarkos 4.9 p. nurodytų tapatybės nustatymo dokumentų, kuriuos Klientas (juridinis asmuo) turi sukelti į Platformą ar pateikti Bendrovei kitais nurodytais būdais;

4.38.4. patikrinti, ar yra aplinkybių taikyti sustiprintą Kliento tapatybės nustatymą. Aplinkybės, kurioms esant turi būti taikomas sustiprintas Kliento tapatybės nustatymas, yra nurodytos šių Taisyklių 5 skyriuje;

4.38.5. Platformoje Klientui pateikiama užpildyti ir patvirtinti Kliento pažinimo anketa (šių Tvarkos Priedai Nr. 2 ir 3)

E. Naudos gavėjo tapatybės nustatymas

4.39. Nustatant Kliento tapatybę, **visais atvejais** privaloma nustatyti Naudos gavėją (gavėjus). Naudos gavėjo nustatymas visais atvejais reiškia fizinio asmens ar fizinių asmenų grupės nustatymą.

4.40. Apie Naudos gavėjo tapatybę Bendrovė reikalauja tokių duomenų:

4.40.1. vardas; pavardė;

4.40.2. Lietuvos Respublikos piliečiui: asmens kodas;

4.40.3. užsieniečiui: gimimo data arba asmens kodas ar kita šiam asmeniui suteikta unikali simbolių seka, skirta asmeniui identifikuoti (jeigu yra), leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje numeris ir galiojimo laikas, jo išdavimo vieta ir data;

4.40.4. pilietybė (jeigu asmuo be pilietybės – valstybę, kuri išdavė asmens tapatybę patvirtinančią dokumentą).

4.41. Informacija apie Naudos gavėją Klientas (fizinis asmuo) pateikia užpildydamas Kliento (fizinio asmens) anketą (šių Taisyklių priedas Nr. 2), o Klientas (juridinis asmuo) šią informaciją pateikia užpildydamas atitinkamas skiltis Kliento (juridinio asmens) anketoje (šių Taisyklių priedas Nr. 3).

4.42. Bendrovė tikrina Kliento pateiktus dokumentus ir informaciją apie Naudos gavėją, remdamasi dokumentais, duomenimis ar informacija, gautais iš patikimo ir nepriklausomo šaltinio. Tokie Bendrovės veiksmai apima ir prašymą Klientui pačiam nurodyti viešuosius šaltinius, kuriuose informacija apie Naudos gavėją galėtų būti patvirtinta. Bendrovės naudojami šaltiniai informacijos patikrinimui pateikiami Priede Nr. 8.

4.43. Fiziškai pateiktų Naudos gavėjo tapatybės duomenų teisingumą Klientas patvirtina parašu ir antspaudu (jeigu jis antspaudą privalo turėti pagal jo veiklą reguliuojančius teisės aktus). Jeigu Kliento tapatybė nustatoma Klientui nedalyvaujant fiziškai, Klientas – fizinis asmuo arba Kliento – juridinio asmens atstovas privalo pateiktus duomenis patvirtinti naudojant Europos Sąjungoje išduotas elektroninės atpažinties priemones, veikiančias pagal aukšto arba pakankamo saugumo užtikrinimo lygio elektroninės atpažinties schemas, arba kvalifikuotą elektroniniu parašu, naudojant kvalifikuotą elektroninio parašo sertifikatą, arba naudojant elektronines priemones, leidžiančias tiesioginį vaizdo perdavimą.

4.44. Naudos gavėjo tapatybė turi būti nustatyta iki Kliento tapatybės nustatymo procedūros pabaigos.

F. Politiškai pažeidžiamų (paveikiamų) asmenų nustatymas

4.45. Bendrovė **visais atvejais** privalo nustatyti, ar Klientas ir Naudos gavėjas yra Politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo.

4.46. Siekdama nustatyti, ar Klientas ir Naudos gavėjas yra Politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo, Bendrovė, atlikdama Kliento ir Naudos gavėjo tapatybę, atlieka šiuos veiksmus:

4.46.1. pateikia anketą, (Priedai Nr. 2 ir 3), kurioje prašoma Kliento ar jo atstovo nurodyti informaciją apie Kliento ir Naudos gavėjo politinį pažeidžiamumą (paveikiamumą);

4.46.2. iš Kliento ir jo atstovo gautą informaciją patikrina prieinamose duomenų bazėse. Bendrovė tokį patikrinimą atlieka Priede Nr. 8 nurodytose duomenų bazėse. Bendrovė pirminio Kliento patikrinimo neturi atlikti tik tuo atveju, jeigu Bendrovės naudojami techniniai sprendimai nustatant Kliento tapatybę tiesioginio vaizdo perdavimo būdu automatiškai patikrina Kliento politinį pažeidžiamumą (paveikiamumą)

4.47. Nustačius, kad Klientas ar Naudos gavėjas yra Politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo, turi būti taikomas Kliento ir Naudos gavėjo sustiprintas tapatybės nustatymas, kaip aprašyta 5 skyriuje.

4.48. Nustatymas, ar Klientas ir Naudos gavėjas yra Politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo, turi būti atliktas iki Kliento tapatybės nustatymo pabaigos.

4.49. Bendrovė periodiškai tikrina duomenų bazėse informaciją apie Klientų ir Naudos gavėjų politinį pažeidžiamumą (paveikiamumą), bet ne rečiau nei kas metus.

G. Kliento ir Naudos gavėjo patikrinimas tarptautinių sankcijų sąrašuose

4.50. Bendrovė **visais atvejais** privalo užtikrinti tinkamą tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių vykdymą, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose tarptautinių sankcijų įgyvendinimą.

4.51. Bendrovė, nustatydama Kliento ir Naudos gavėjo tapatybę, turi patikrinti, ar Klientas – fizinis asmuo, Klientas – juridinis asmuo, jo atstovas, vadovas, Naudos gavėjas nėra įrašytas tarptautinių sankcijų sąrašuose, ar jiems nėra taikomos ribojamosios priemonės, taip pat turi patikrinti, ar Kliento vykdomi sandoriai ir operacijos nepatenka į tarptautinių ribojamųjų priemonių apimtį (pavyzdžiui, kai yra ribojami investiciniai sandoriai ir pan.).

4.52. Šaltiniai, kuriuose Bendrovė tikrina tarptautinių sankcijų taikymą, pateikiami Priede Nr. 8.

4.53. Šiame skyriuje aprašyti veiksmai turi būti atlikti iki Kliento tapatybės nustatymo pabaigos.

4.54. Bendrovei nustačius, kad Klientui, Naudos gavėjui, Kliento atstovui, jų įgyvendinamos tarptautinės finansinės sankcijos ar ribojamosios priemonės, Bendrovei draudžiama pradėti, tęsti dalykinius santykius su Klientu ar vykdyti Operacijas.

4.55. Bendrovė periodiškai tikrina duomenų bazėse informaciją apie taikomas tarptautines sankcijas ir ribojimus, bet ne rečiau nei kas metus.

5. SUSTIPRINTAS KLIENTO TAPATYBĖS NUSTATYMAS

5.1. Sustiprintas Kliento tapatybės nustatymas atliekamas nustatant Kliento tapatybę įprastai (turi būti atliekami Tvarkos 4 skyriuje nustatyti veiksmai) ir taikant papildomas Kliento ir Naudos gavėjo tapatybės nustatymo priemones.

5.2. Sustiprintas Kliento tapatybės nustatymas atliekamas šiais atvejais:

5.2.1. yra vykdomi tarptautiniai korespondentiniai santykiai su trečiųjų valstybių finansų įstaigomis;

5.2.2. Sandoriai ar Dalykiniai santykiai atliekami su **Politiškai pažeidžiamais (paveikiamais) asmenimis**;

5.2.3. kai Sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su Europos Komisijos ir Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu (FATF) skelbiamuose valstybių, turinčių rimtų trūkumų pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos ir šių nusikaltimų užkardymo sąrašuose nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenančiais fiziniiais asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis (pateikiama Priede Nr. 6). Įvertinus riziką, sustiprinto kliento tapatybės nustatymo priemonės neprivalo būti taikomos Europos Sąjungoje įsisteigusių finansų įstaigų ar kitų įpareigotųjų subjektų filialams ar patronuojamosioms įmonėms, kuriuose jie turi daugumą akcijų ir kurie yra Europos Komisijos nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse, jeigu tie filialai ar patronuojamosios įmonės laikosi visos grupės nustatytų reikalavimų, lygiaverčių šio įstatymo reikalavimams;

5.2.4. jeigu nustatoma didesnė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika (Tvarkos 7.6.2, 7.6.3 p.);

5.2.5. Europos priežiūros institucijų ir Europos Komisijos nurodytais atvejais.

5.3. Atlikdama sustiprintą Kliento tapatybės nustatymą, kai yra **vykdomi tarptautiniai korespondentiniai santykiai su trečiųjų valstybių finansų įstaigomis**, Bendrovė:

5.3.1. surenka pakankamai informacijos apie įstaigą respondentę, kad būtų galima gerai suprasti jos verslo pobūdį ir iš viešai prieinamos informacijos nustatyti šios įstaigos reputaciją ir priežiūros kokybę;

5.3.2. įvertina lėšas gaunančios finansų įstaigos pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos kontrolės mechanizmus;

5.3.3. prieš naujų korespondentinių santykių užmezgimą gauna Vyresniojo vadovo pritarimą;

5.3.4. pagrindžia dokumentais atitinkamus kiekvienos finansų įstaigos įsipareigojimus;

5.3.5. įsitikina, kad įstaiga respondentė tinkamai atliko Kliento tapatybės nustatymą (tarp jų – patikrino Klientų tapatybę, atliko kitus Kliento tapatybės nustatymo veiksmus) ir prireikus Bendrovės prašymu gali pateikti atitinkamus duomenis Kliento tapatybei nustatyti.

5.4. Atlikdama sustiprintą Kliento tapatybės nustatymą, kai Sandoriai ar Dalykiniai santykiai atliekami su **Politiškai pažeidžiamais (paveikiamais) asmenimis**, Bendrovė:

5.4.1. nustato, ar Klientas, Naudos gavėjas yra Politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo, kaip nustatyta Tvarkos 4 skyriaus 0 poskyryje;

5.4.2. gauna Vyresniojo vadovo pritarimą Dalykinių santykių su Klientu pradėjimui ar tęsimui, kai Klientas ar Naudos gavėjas tampa Politiškai pažeidžiamu (paveikiamu) asmeniu;

5.4.3. imasi priemonių turto ir lėšų, susijusių su Dalykiniais santykiais arba Sandoriu, šaltiniui nustatyti;

5.4.4. vykdo sustiprintą nuolatinę Dalykinių santykių su Politiškai pažeidžiamais (paveikiamais) asmenimis stebėseną.

5.5. Kai Politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo nustoja eiti svarbias viešąsias pareigas, Bendrovė per ne trumpesnę kaip 12 mėnesių laikotarpį privalo toliau atsižvelgti į to asmens tebekeliamą riziką ir taikyti tinkamas pagal rizikos lygį pritaikytas priemones tol, kol nustatoma, kad tas asmuo nebekelia politiškai pažeidžiamiems (paveikiamiems) asmenims būdingos rizikos.

5.6. Atlikdama sustiprintą Kliento tapatybės nustatymą, kai Sandoriai ar Dalykiniai santykiai atliekami su Europos Komisijos ir Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu (FATF) skelbiamuose **valstybių, turinčių rimtų trūkumų pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos ir šių nusikaltimų užkardymo sąrašuose nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenančiais fiziniiais asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis**, bei tais atvejais, kai **nustatoma didesnė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika**, Bendrovė savo nuožiūra imasi vienos ar kelių papildomų Kliento ir Naudos gavėjo tapatybės nustatymo priemonių kylančiai rizikai mažinti:

5.6.1. gauna Vyresniojo vadovo pritarimą Dalykinių santykių su Klientu pradėjimui ar tęsimui;

- 5.6.2. imasi priemonių turto ir lėšų, susijusių su Dalykiniais santykiais arba Sandoriu, šaltiniui nustatyti;
- 5.6.3. vykdo sustiprintą nuolatinę Dalykinių santykių su Politiškai pažeidžiamais (paveikiamais) asmenimis stebėseną.
- 5.7. Bendrovė, **vertindama** ar egzistuoja didesnė **pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika**, vertina veiksnius, nurodytus Tvarkos 7.6.2, 7.6.3 p.
- 5.8. Bendrovė laiko, kad **egzistuoja didesnė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika**, jeigu nustato veiksnius, nurodytus Tvarkos 7.6.3 p.
- 5.9. Bendrovė nepradeda ir netęsia korespondentinių ar kitokių santykių su fiktyviu banku ar banku, kai žinoma, kad šis leidžia savo sąskaitomis naudotis fiktyviems bankams.
- 5.10. Bendrovė skiria ypatingą dėmesį bet kokiai pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo grėsmei, galinčiai kilti dėl bet kokio pobūdžio gaminių, produktų, kitokių žmogaus darbo rezultatų, teikiamų paslaugų naudojimo ar vykdomų sandorių, kai siekiama nuslėpti Kliento ar naudos gavėjo tapatybę (linkstama į anonimiškumą), taip pat dėl Dalykinių santykių ar Sandorių su Klientu, kurio tapatybė nebuvo nustatyta jam dalyvaujant fiziškai, ir prireikus nedelsdama imtis priemonių, kad būtų užkirstas kelias turtą panaudoti pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui.

6. SUPAPRASTINTAS KLIENTO TAPATYBĖS NUSTATYMAS

- 6.1. Supaprastintas Kliento tapatybės nustatymas atliekamas taikant supaprastintas Kliento ir Naudos gavėjo tapatybės nustatymo priemones.
- 6.2. Supaprastintas Kliento tapatybės nustatymas atliekamas, kai Bendrovei atlikus pinigų plovimo prevencijos rizikos vertinimą nustatoma maža Kliento rizika, šiais atvejais:
- 6.2.1. bendrovėms, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių narių reguliuojamose rinkose, ir kitoms užsienio valstybių bendrovėms, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje ir kurioms yra taikomi Europos Sąjungos teisės aktus atitinkantys reikalavimai atskleisti informaciją apie savo veiklą;
- 6.2.2. valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, Lietuvos bankui;
- 6.2.3. klientui, jeigu klientas yra finansų įstaiga, kuriai taikomas Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas, arba finansų įstaiga, registruota kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, nustačiusioje Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir kompetentingų institucijų prižiūrima dėl šių reikalavimų laikymosi, taip pat jeigu tarptautinės organizacijos šioje valstybėje nustatė žemą korupcijos lygį;
- 6.3. Europos priežiūros institucijų ir Europos Komisijos nurodytais atvejais.
- 6.4. Taikydama supaprastintą kliento tapatybės nustatymą, Bendrovė, nustatydamą Kliento ir Naudos gavėjo tapatybę, gali nukrypti Tvarkos 4 skyriaus nuostatų ir privalo tik:
- 6.4.1. kai Klientas yra fizinis asmuo, gauti šiuos duomenis: vardą (vardus); pavardę (pavardes), asmens kodą (užsieniečiui – gimimo datą, jeigu yra – asmens kodą ar kitą šiam asmeniui suteiktą unikalią simbolių seką, skirtą asmeniui identifikuoti; leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje numerį ir galiojimo laiką, jo išdavimo vietą ir datą);
- 6.4.2. kai Klientas yra juridinis asmuo, gauti šiuos duomenis: pavadinimą, teisinę formą, buveinę (adresą), faktinės veiklos vykdymo adresą, kodą (jeigu toks kodas yra suteiktas).
- 6.5. užtikrinti, kad pirmasis Kliento mokėjimas būtų atliekamas iš kredito įstaigoje turimos sąskaitos, kai kredito įstaiga yra registruota Europos Sąjungos valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, nustačiusioje taikomas Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir kompetentingų institucijų prižiūrima dėl šių reikalavimų laikymosi.
- 6.6. Bendrovei draudžiama atlikti supaprastintą kliento tapatybės nustatymą, jeigu yra būtina taikyti sustiprintą kliento tapatybės nustatymą.

7. KLIENTŲ RIZIKOS VERTINIMAS IR KLIENTŲ SKIRSTYMAS Į RIZIKOS GRUPES

7.1. Bendrovė vykdo nuolatinį individualų Kliento pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimą ir skirsto Klientus (tiek prieš dalykinių santykių užmezgimą, tiek dalykinių santykių metu) į rizikos grupes (kategorijas).

7.2. Bendrovė pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo rizikos vertinimo metu vadovaujasi naujausia ir kiek įmanoma tikslia informacija. Bendrovė nuolat peržiūri ir atnaujina duomenis apie Kliento ir Naudos gavėjo tapatybę bei didesnės rizikos Klientų dalykinių santykių stebėsenos metu gautą informaciją.

7.3. Bendrovė, vertindama su individualiais dalykiniais santykiais susijusių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką, atsižvelgia į šias rizikos rūšis:

7.3.1. Kliento keliamą riziką;

7.3.2. šalies ir (arba) geografinio regiono riziką;

7.3.3. Kliento naudojamų paslaugų ir produktų, atliekamų operacijų riziką;

7.3.4. produkto, paslaugos, sandorio ar paslaugų teikimo kanalų riziką.

7.4. Bendrovė, vertindama su individualiais dalykiniais santykiais susijusių riziką, atsižvelgia ne tik į Tvarkos 7.3 p. nurodytas rizikas, bet ir į rizikas, nustatytas Bendrovės visos veiklos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinime, Lietuvos Respublikos Nacionalinio pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinime ir Europos Komisijos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinime.

7.5. Bendrovė, vertindama Kliento rizikingumą, atsiriboja nuo įtarimų pinigų plovimu ir/ar teroristų finansavimu. Jei Klientas priskiriamas didelės rizikos grupei, tai nereiškia, kad jis įtariamas pinigų plovimu ir/ar teroristų finansavimu. Toks priskyrimas tik rodo, kad Kliento pateikti duomenys turi būti kruopščiai patikrinti, surinkta papildomai informacijos arba nustatytais atvejais užmezgant dalykinius santykius gautas Vyresniojo vadovo pritarimas ir atlikti kiti Tvarkos 5.6 p. nurodyti veiksmai.

7.6. Bendrovė Klientus, su kuriais užmezgti ar užmezgami Dalykiniai santykiai, skirsto į šias rizikos grupes, laikydamosi atitinkamų kriterijų:

7.6.1. **Mažos rizikos klientai:**

(a) Klientai – fiziniai asmenys, jei klientas yra Lietuvos Respublikos rezidentas, kuris fizinio asmens anketoje nurodė, kad:

(i) nesiverčia verslu (nevykdo individualios veiklos, nesiverčia ūkine komercine veikla);

(ii) neplanuoja nuolat vykdyti stambių piniginių operacijų (planuojama nurodyta apyvarta ne daugiau nei 2 vidutiniai šalies darbo užmokesčiai/1 metus).

(b) Klientai – juridiniai asmenys, jei klientas yra Lietuvos Respublikos rezidentas ir tai, yra:

(i) bendrovės, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti vienos ar kelių Europos Sąjungos valstybių narių reguliuojamose rinkose, ir kitoms užsienio valstybių bendrovėms, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje ir kurioms yra taikomi Europos Sąjungos teisės aktus atitinkantys reikalavimai atskleisti informaciją apie savo veiklą;

(ii) valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos, Lietuvos bankas;

(iii) įstaiga, kuriai taikomas Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas, arba finansų įstaiga, registruota kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, nustačiusioje Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir kompetentingų institucijų prižiūrima dėl šių reikalavimų laikymosi, taip pat jeigu tarptautinės organizacijos šioje valstybėje nustatė žemą korupcijos lygį;

7.6.2. **Didelės rizikos klientai:** nustatydamas, ar egzistuoja didesnė Kliento rizika, Bendrovė vertina šiuos Kliento rizikos požymius:

- (a) Kliento požymius:
  - (i) Kliento Dalykiniai santykiai vykdomi neįprastomis aplinkybėmis be akivaizdaus ekonominio ar matomo teisėto tikslo;
  - (ii) Klientas gyvena trečiojoje valstybėje (nepriklausančioje ES ar EEE);
  - (iii) juridiniai asmenys ar juridinio asmens statuso neturintys subjektai vykdo asmeninės turto valdymo įmonės veiklą;
  - (iv) juridinis asmuo turi formalių akcininkų, veikiančių už kitą asmenį, arba pareikštinės formos akcijų;
  - (v) versle vyrauja gryniesi pinigai;
  - (vi) juridinio asmens nuosavybės struktūra atrodo neįprasta arba pernelyg sudėtinga atsižvelgiant į juridinio asmens veiklos pobūdį;
- (b) Bendrovės produkto, paslaugos, sandorio ar paslaugų teikimo kanalo požymius:
  - (i) produktas ar sandoris gali sudaryti palankias sąlygas anonimiškumui;
  - (ii) produktas ar verslo praktika, įskaitant paslaugų teikimo mechanizmą, yra nauja, taip pat naujų arba vystomų technologijų naudojimas dirbant tiek su naujais, tiek su anksčiau buvusiais produktais;
  - (iii) Kliento verslo santykiai arba sandoriai sudaromi ar vykdomi fiziškai nedalyvaujant, išskyrus Klientus, kurių verslas susijęs su elektronine, nuotoline prekyba;
- (c) teritorijos požymius:
  - (i) remiantis Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu (FATF) arba panašaus pobūdžio regioninės organizacijos ataskaitų ar panašių dokumentų duomenimis, valstybėje nustatyta reikšmingų kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu sistemos neatitikčių tarptautiniams reikalavimams;
  - (ii) remiantis vyriausybinių ir visuotinai pripažintų nevyriausybinių organizacijų, stebėtojų ir vertinančių korupcijos lygį, duomenimis, valstybėje nustatytas didelis korupcijos ar kitos nusikalstamos veiklos lygis;
  - (iii) valstybei taikomos sankcijos, embargas ar panašios priemonės, paskelbtos, pavyzdžiui, Europos Sąjungos arba Jungtinių Tautų;
  - (iv) valstybė finansuoja arba remia teroristų veiklą arba valstybių teritorijoje veikia į tarptautinių organizacijų sudarytus sąrašus įtrauktos teroristų organizacijos

7.6.3. **Bendrovė laiko, kad Klientas yra didelės rizikos, jeigu nustato, kad:**

- (a) Klientas tapatybės nustatymo momentu vengia atlikti veiksmus, būtinus jo tapatybei nustatyti, ir suteikti informacijos apie save, savo verslą;
- (b) Klientas (fizinis asmuo) dalykinius santykius užmezga ir/ ar vykdo per atstovą;
- (c) Klientas (fizinis asmuo) neturi pilietybės;
- (d) Klientas Bendrovės prašymu nepateikia dokumentų, patvirtinančių Kliento finansinę veiklą (Kliento sudarytų ar sudaromų sandorių, steigimo ir kitų vykdomą ar vykdytą finansinę veiklą patvirtinančių dokumentų);
- (e) Klientas – juridinis asmuo ar kita organizacija yra registruotas (-a) tikslinėje teritorijoje, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatyme;
- (f) Klientas reziduoja šalyje, kuri nėra Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu ar FATF stebėtojo statusą turinčios ir kovą su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu vykdančios tarptautinės organizacijos narė (Priedas Nr. 6)
- (g) yra gautas prašymas iš Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybos (FNNT), kitų ikiteisminio tyrimo institucijų, prokuratūros ar teismo dėl informacijos apie Klientą ar jo atliekamas Pinigines operacijas ar Sandorius, galimai susijusius su pinigų plovimu, teroristų finansavimu ar kita nusikalstama veika;
- (h) Klientas užsiima viena iš žemiau nurodytų padidintos rizikos veiklų:
  - (i) labdaros ir/ar paramos organizacijos, kurios vykdo tarptautinę veiklą ir kurios nepatenka į kompetentingų institucijų priežiūros apimtį ar nėra pripažįstamos tarptautiniu lygiu;

- (ii) prekyba ginklais ir/ar tarpininkavimas juos parduodant ir/arba ginklų gamyba;
  - (iii) prekyba antikvariatu, meno dirbiniais, numizmatinėmis vertybėmis ir/ ar juodaisiais, spalvotaisiais ir tauriaisiais (retaisiais) metalais bei jų dirbiniais, brangakmeniais;
  - (iv) veikla, susijusi su sprogmenų ir branduolinio kuro gamyba, perdirbimu;
  - (v) veikla, susijusi su virtualiuoju turtu (pirkimas, laikymas, pardavimas, keitimas, paslaugų, susijusių su virtualiuoju turtu, teikimas, kt.);
  - (i) Bendrovė ar Bendrovės darbuotojai nustato, kad atsirado įprastai Kliento veiklai nebūdingų požymių;
  - (j) iš bankų, kitų finansų įstaigų yra gauta informacija ar prašymas dėl informacijos apie Klientą ar jo atliekamas Pinigines operacijas ar Sandorius, kurie gali būti susiję su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu;
  - (k) Bendrovė buvo nustačiusi, kad Klientas atitinka bent vieną iš įtartinų piniginių operacijų ar sandorių atpažinimo kriterijų, ir tokie faktai buvo patvirtinti FNTT;
  - (l) taikytas sustiprintas Kliento tapatybės nustatymas;
  - (m) kitais atvejais, kai nustatoma didesnė pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika.
- 7.7. **Vidutinės rizikos** Klientams priskiriami tie Klientai, kurie nėra priskiriami didelės ar mažos rizikos Klientams.
- 7.8. Bendrovė, nustačiusi, kad Klientas yra didelės rizikos, taiko sustiprintą Kliento tapatybės nustatymą ir imasi priemonių, kad būtų tinkamai įvertintas Klientas, kuris priskiriamas prie didelės rizikos. Taip pat priklausomai nuo situacijos ir esant reikalui, gali būti imtasi ir papildomų priemonių, nustatant pateiktos informacijos tikslumą ir tikrumą:
- 7.8.1. reikalauti pateikti kompetentingos valstybės institucijos patvirtintus/išduotus dokumentus, kurie būtų patvirtinti/išduoti ne anksčiau nei 3 mėnesiai iki kliento kreipimosi;
  - 7.8.2. papildomai patikrinti Klientą Bendrovės naudojamuose sankcijų ar pan. sąrašuose;
  - 7.8.3. nuvykti pas Klientą į jo veiklos vykdymo, buveinės ar kt. vietą, susitikti su atstovais;
  - 7.8.4. reikalauti Klientui atvykti į Bendrovės buveinę;
  - 7.8.5. taikyti papildomas priemones nustatant pagrindinius pajamų ir piniginių apyvartų šaltinius.
- 7.9. Kliento rizikos lygis pažymimas sistemoje ar kitoje Bendrovės nustatytoje vietoje Dalykinių santykių pradėjimo metu ir turi būti peržiūrimas ne rečiau kaip kartą metuose ar atsiradus reikšmingos informacijos, turinčios įtakos individualiam Kliento rizikos vertinimui, pavyzdžiui, atsinaujinus informacijai ir duomenims, kurie buvo pateikti Kliento ir Naudos gavėjo tapatybės nustatymo metu, paaiškėjus naujai reikšmingai informacijai apie Klientą, jo veiklą, kai Klientas išreiškia pageidavimą naudotis nauja paslauga ar produktu, pasikeičia Kliento veiklos ar Operacijų pobūdis, Operacijos ar Sandoriai turi įtartinumo požymių ir pan.
- 7.10. Klientas atitinkamai rizikos grupei priskiriamas automatiškai arba rankiniu būdu.

8. KLIENTŲ DALYKINIŲ SANTYKIŲ IR OPERACIJŲ STEBĖSENA

- 8.1. Bendrovė vykdo nuolatinę Kliento dalykinių santykių ir operacijų (sandorių) stebėseną.
- 8.2. Nuolatinė dalykinių santykių ir operacijų (sandorių) stebėseną apima:
  - 8.2.1. stebėseną, atliekamą realiuoju laiku, t. y. prieš įvykdant Kliento Piniginę operaciją ir (arba) operacijos atlikimo metu (momentinė stebėseną), siekiant identifikuoti atliekamas Įtartinas operacijas ir (arba) sandorius ir juos sustabdyti bei apie juos pranešti;
  - 8.2.2. retrospektyvią stebėseną, t. y. Kliento per tam tikrą laiko tarpą jau įvykdytų Piniginių operacijų ir (arba) Sandorių ilgalaikę kompleksinę analizę, siekiant suprasti Kliento atliekamų Piniginių operacijų ir (arba) Sandorių pobūdį ir (arba) jų atitikimą Bendrovės turimoms žinioms apie Klientą, jo rizikos profilį, identifikuoti atliekamas Įtartinas operacijas ir (arba) sandorius ir apie juos pranešti.
- 8.3. Stebėseną realiuoju laiku vykdoma:

8.3.1. uždarius projektą Platformoje ir prieš vykdant išmokėjimą Klientui – projekto savininkui: patikrinamos visos projektui finansuoti gautos lėšos ir įvykusios operacijos pagal Bendrovės nustatytus kriterijus;

8.3.2. išmokant lėšas Klientams – investuotojams: patikrinamas Kliento – Projekto savininko gražintų lėšų šaltinis, pakartotinai – ar neatsirado Bendrovės nustatytų kriterijų, dėl kurių lėšų išmokėjimas Klientams – investuotojams būtų negalimas/ turėtų būti stabdomas.

8.4. Retrospektyvi stebėseną vykdoma **ne rečiau kaip kartą per pusmetį** ištraukiant Klientų vykdytas operacijas, sandorius ir pagal nustatytus kriterijus atrenkant Klientus retrospektyviai stebėsenai, taip pat realiuoju laiku vykdomos stebėsenos metu nustačius įtartinumo kriterijus. Didelės rizikos klientams atliekama nuolatinė retrospektyvi stebėseną (t. y. jie turi būti įtraukiami į kiekvieną retrospektyvią stebėseną).

8.5. Bendrovė, vykdydama nuolatinę Klientų dalykinių santykių stebėseną, vadovaujasi šiais **Piniginių operacijų ir Sandorių įtartinumo kriterijais:**

8.5.1. pinigų plovimo ir įtartinų piniginių operacijų ar sandorių atpažinimo kriterijai, susiję su Kliento elgesiu:

- (a) Dalykinių santykių užmezgimo metu Klientas ar jo atstovas vengia pateikti informaciją, reikalingą jo tapatybei nustatyti, slepia Naudos gavėjo tapatybę ar vengia pateikti informaciją, reikalingą Naudos gavėjo tapatybei nustatyti, pateikia dokumentus, keliančius abejonių dėl jų tikrumo, autentiškumo ir pan.;
- (b) iš Kliento sudėtinga gauti informacijos ar dokumentų, reikalingų Dalykinių santykių stebėsenai vykdyti: su Klientu susisiekti yra sudėtinga, dažnai keičiasi jo gyvenamoji vieta, kontaktinė informacija; Kliento ar jo atstovo pateiktu telefono numeriu niekas neatsiliepia arba jis nuolat yra išjungtas; kreipiantis elektroninio pašto adresu, Klientas ar jo atstovas neatsako;
- (c) Klientas negali atsakyti į užduodamus klausimus apie jo vykdomą/planuojamą veiklą, jos pobūdį, elgiasi pernelyg nervingai;
- (d) Klientas, paprašytas pateikti informaciją, reikalingą jo dalykinių santykių stebėsenai, pareiškia norą uždaryti paskyrą Platformoje;
- (e) vienas asmuo yra kelių įmonių direktorius ar Naudos gavėjas (išskyrus didelių įmonių grupių atvejais);
- (f) Kliento ar jo atstovo adresu registruota keletas įmonių.

8.5.2. Pinigų plovimo ir įtartinų piniginių operacijų ar sandorių atpažinimo kriterijai, susiję su Kliento ar jo atstovo vykdomomis piniginėmis operacijomis ar sandoriais:

- (a) Kliento piniginės operacijos ar sandoriai neatitinka Kliento steigimo dokumentuose nurodytų veiklos rūšių ar įprasto bendradarbiavimo su Bendrove;
- (b) Kliento atliekamų Operacijų ar Sandorių pobūdis kelia įtarimą, kad siekiama išvengti jų įtraukimo į Bendrovės tvarkomą Kliento atliktų piniginių operacijų bei įtartinų ir neįprastų piniginių operacijų ir sandorių registracijos žurnalą;
- (c) Klientas vykdo Piniginį sandorį (sandorius) ir operacija (operacijas), kuri (kurios) viršija Bendrovės žinomas Kliento galimybes;
- (d) Klientas prašo jam priklausančią sumą sumokėti tretiesiems asmenims ir nepateikia tokio mokėjimo teisėto pagrindo;
- (e) operaciją Kliento vardu atlieka trečiasis asmuo;
- (f) Klientas gražina visą kreditą arba didesnę jo dalį anksčiau numatyto kredito gražinimo termino, kai Bendrovei nėra žinomas aiškus teisėtas lėšų kilmės šaltinis;
- (g) Klientas nuolat vykdo sandorius turtu, kurio vertė akivaizdžiai neatitinka vidutinės rinkos vertės;
- (h) Klientas atlieka pinigines operacijas ar sudaro sandorius be aiškaus ekonominio pagrindo;
- (i) Klientas atlieka Pinigines operacijas ar sudaro Sandorius, kai sunku ar neįmanoma nustatyti Naudos gavėjo;

- (j) Klientui, Kliento atstovui (jeigu pinigine operacija ar sandoris atliekami per atstova), asmeniui, kurio naudai atliekama pinigine operacija ar sandoris, taikomos finansines sankcijos pagal Lietuvos Respublikos ekonominiu ir kitu tarptautiniu sankciju igyvendinimo istatyma;
- (k) pelno nesiekiancios istaigos ar organizacijos (toliau – PNI) pinigines operacijos ar sandoriai neatitinka jos steigimo dokumentuose nurodytu veiklos rusiu;
- (l) Kliento – fizinio asmens amzius, einamosios pareigos, finansine bukle (kliento pajamos yra mazos, palyginti su jo finansines veiklos apimtimi) objektyviai neatitinka šio Kliento vykdomos finansines veiklos.

8.5.3. Pinigu plovimo ir itartinu piniginiu operaciju ar sandoriu atpazinimo Kriterijai, susije su vykdomu piniginiu operaciju ar sandoriu geografiniu aspektu:

- (a) Klientas Pinigines operacijas vykdo ne iš/ į savo sąskaitą toje valstybėje, kurioje Klientas yra rezidentas;
- (b) Operacijos ar sandoriai atliekami su fiziniais ir juridiniais asmenimis iš aukštos rizikos regionų (pvz.: su šalimis, kurios nėra Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu (FATF) ar FATF stebėtojo statusą turinčios bei kovą su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu vykdančios tarptautinės organizacijos, paprašytas pateikti informaciją, reikalingą jo dalykinių santykių stebėsenai narės; su valstybėmis, kuriose aktyviai veikia teroristinės organizacijos), o piniginių operacijų ar sandorių ekonominis pagrindas nėra aiškus;
- (c) Klientas – fizinis asmuo nuolat gyvena šalyje, kuri nėra FATF ar FATF stebėtojo statusą turinčios bei kovą su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu vykdančios tarptautinės organizacijos narė, o jo vykdomų piniginių operacijų ar sandorių ekonominis pagrindas neaiškus;
- (d) lengvatinio apmokestinimo bendrovės Naudos gavėjas, steigėjas, įgaliotas ar kitaip susijęs asmuo yra Politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo, jo artimas pagalbininkas ar šeimos narys.

8.6. Šis pinigų plovimo ir įtartinų piniginių operacijų ar sandorių atpažinimo kriterijų sąrašas nėra baigtinis. Įtartinos piniginės operacijos ar sandoriai nustatomi Bendrovei atkreipiant dėmesį į tokią Klientų veiklą, kuri, jų nuomone, dėl savo pobūdžio gali būti susijusi su pinigų plovimu ir (ar) teroristų finansavimu, vykdančios Kliento ir Naudos gavėjo tapatybės nustatymą ir nuolatinę Kliento dalykinių santykių stebėseną, įskaitant sandorių, kurie buvo sudaryti tokių santykių metu, tyrimą.

8.7. Vertindama, ar Operacija ar sandoris yra įtartini, Bendrovė neprivalo išsiaiškinti, ar Kliento veikloje yra nusikaltimo sudėties; pakanka subjektyvių įtarimų.

8.8. Bendrovė, vykdydama nuolatinę Klientų dalykinių santykių stebėseną, vadovaujasi šiais **teroristų finansavimo** atpažinimo kriterijais:

8.8.1. Piniginės operacijos ar Sandoriai atliekami tik tarp fizinių ir juridinių asmenų, susijusių su valstybėmis, kuriose aktyviai veikia teroristinės organizacijos;

8.8.2. sandoriai su ne pelno organizacijomis;

8.8.3. sandorio dalykas – karinė įranga, dvejetainės paskirties prekės, strateginės prekės;

8.8.4. Kliento ar Naudos gavėjo pateikti dokumentai yra neaiškūs, kelia abejonių dėl autentiškumo, netinkamai parengti, juose yra nesutapimų ir klaidų;

8.8.5. Klientas nežino tikslios informacijos apie jo deklaruojamą veiklą ar sandorius, naudojami trečių asmenų pagalba;

8.8.6. sudėtinga susiekti su Klientu ar Naudos gavėju, dažnai keičiami Kliento kontaktiniai duomenys, gyvenamoji vieta;

8.8.7. juridinio asmens deklaruojama veikla turi panašumų su teroristinių organizacijų veikla;

8.8.8. Klientas veikia per įgaliotą asmenį, pats nedalyvaudamas sandoriuose ir nuolat būdamas užsienyje;

8.8.9. dažnas atstovų keitimas;

- 8.8.10. yra pagrindo įtarti, kad Klientas deklaruoja fiktyvią ekonominę veiklą ar atlieka kitus veiksmus;
- 8.8.11. paskyros atidaromos skirtingais fizinių ar juridinių asmenų vardais, nurodant tą patį registracijos adresą;
- 8.8.12. turima duomenų, kad Klientas ar Naudos gavėjas susijęs su teroristine veikla (atitinka kitų valstybių skelbiamus teroristų sąrašus, gauta informacija iš viešų šaltinių ir kita);
- 8.8.13. Klientų prisijungimas prie paskyros iš IP šalių, kuriose aktyviai veikia teroristinės organizacijos.
- 8.9. Bendrovė, nustačiusi, kad Kliento atliekama Piniginė operacija gali būti susijusi su pinigų plovimu ir (ar) teroristų finansavimu ir atitinka bent vieną iš nustatytų kriterijų, kuriais vadovaujantis Piniginė operacija laikoma įtartina ar susijusi su terorizmu, iš karto informuoja Bendrovės vadovą arba paskirtą atsakingą darbuotoją ir sustabdo Bendrovės paslaugų teikimą, nepaisant Piniginės operacijos sumos (išskyrus atvejus, kai dėl operacijos ar sandorio pobūdžio, jų atlikimo būdo ar kitų aplinkybių sustabdyti operacijos objektyviai neįmanoma).
- 8.10. **Operacijos sustabdymas:** Bendrovė apriboja lėšų išmokėjimą/ grąžinimą Klientams – investuotojams ar projektų savininkams.
- 8.11. **Pranešimas apie Pinigines operacijas ar sandorius.** Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo ar Paskirtas atsakingas darbuotojas informaciją apie įtartinas operacijas ar operacijas, susijusias su terorizmu, ne vėliau kaip per 3 darbo valandas nuo teikiamos Bendrovės paslaugos sustabdymo pateikia prisijungus prie Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos informacinės sistemos ir užpildžius Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos direktoriaus patvirtintą elektroninę informacijos apie įtartinas pinigines operacijas ar įtartinus sandorius teikimo formą (toliau – informacijos teikimo forma) pagal Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos direktoriaus patvirtintas informacijos teikimo formos pildymo rekomendacijas. Jeigu nėra galimybės prisijungti prie Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos informacinės sistemos ir užpildyti informacijos teikimo formos, negalint to padaryti dėl kitų techninių priežasčių, taip pat neatidėliotinais atvejais, Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo ar Paskirtas atsakingas darbuotojas gali informaciją pateikti telefonu, faksu arba elektroniniu paštu. Telefonu pateiktą informaciją būtina aprašyti ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo informacijos pateikimo telefonu pateikti ją raštu, faksu arba elektroniniu paštu.
- 8.12. Teikiant informaciją FNTT nurodoma:
- 8.12.1. Kliento, jo atstovo (jeigu Piniginė operacija atliekama ar Sandoris sudaromas per atstovą) tapatybę patvirtinantys duomenys (fizinio asmens – vardas, pavardė, asmens kodas (užsieniečiui – gimimo data, jeigu yra – asmens kodas ar kita šiam asmeniui suteikta unikali simbolių seka, skirta asmeniui identifikuoti), juridinio asmens – pavadinimas, teisinė forma, buveinės adresas, kodas, jeigu toks kodas suteiktas);
- 8.12.2. kokį kriterijų, pagal kurį atpažįstama, kad Piniginė operacija ar Sandoris laikomi įtartinais, Piniginė operacija ar Sandoris atitinka;
- 8.12.3. įtartinos Piniginės operacijos ar Sandorio atlikimo būdas;
- 8.12.4. įtartinos Piniginės operacijos ar Sandorio atlikimo data, turto, dėl kurio sudaromas sandoris, apibūdinimas (pinigai, nekilnojamasis turtas ir panašiai) ir jo vertė (pinigų suma, valiuta, kuria atliekama operacija ar sandoris, turto rinkos vertė ir panašiai);
- 8.12.5. paskyros valdymo būdai;
- 8.12.6. Kliento, jo atstovo (jeigu Piniginė operacija atliekama ar Sandoris sudaromas per atstovą) kontaktinė informacija (telefono numeriai, elektroninio pašto adresai, kontaktiniai asmenys, jų telefono numeriai, elektroninio pašto adresai);
- 8.12.7. subjektas, kurio naudai atliekami įtartina operacija ar įtartinas sandoris (fizinio asmens – vardas, pavardė, asmens kodas (užsieniečiui – gimimo data, jeigu yra – asmens kodas ar kita šiam asmeniui suteikta unikali simbolių seka, skirta asmeniui identifikuoti), juridinio asmens – pavadinimas, teisinė forma, buveinės adresas, kodas, jeigu toks kodas suteiktas);
- 8.12.8. įtartinos Piniginės operacijos ar įtartinio Sandorio sustabdymo data ir laikas;

- 8.12.9. turto, kurio Klientas negali valdyti ar naudoti nuo įtartinos piniginės operacijos ar įtartinio sandorio sustabdymo momento, aprašymas (buvimo vieta, kita turta apibūdinanti informacija);
- 8.12.10. jeigu įtartina pinigine operacija ar sandoris nebuvo stabdomi, – priežastys, dėl kurių jie nestabdyti;
- 8.12.11. kita svarbi informacija.
- 8.13. Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo ar Paskirtas atsakingas darbuotojas taip pat nedelsdamas, ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo tokių žinių ar įtarimų atsiradimo, praneša FNTT, jeigu žino ar įtaria, kad bet kokios vertės turtas yra tiesiogiai arba netiesiogiai gautas iš nusikalstamos veikos arba dalyvaujant tokioje veikoje, taip pat jeigu žino ar įtaria, kad šis turtas yra skirtas vienam, keliems teroristams ar teroristinei organizacijai remti.
- 8.14. FNTT paprašius patikslinti pateiktus duomenis, pranešimą pateikęs Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo ar Paskirtas atsakingas darbuotojas privalo nedelsdamas patikslinti pateiktus duomenis.
- 8.15. FNTT gali raštu paprašyti papildomos informacijos, susijusios su sustabdyta įtartina pinigine operacija. Tokiu atveju Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo arba Paskirtas atsakingas darbuotojas prašomą informaciją privalo raštu arba kitomis nustatytomis priemonėmis pateikti FNTT per vieną darbo dieną nuo prašymo gavimo momento.
- 8.16. Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo ar Paskirtas atsakingas darbuotojas, gavęs iš FNTT raštišką nurodymą sustabdyti Kliento atliekamas Įtartinas pinigines operacijas, privalo nuo jame nurodyto laiko ar konkrečių aplinkybių atsiradimo momento iki 10 darbo dienų sustabdyti Bendrovės paslaugų teikimą tokiam Klientui. Jeigu per 10 darbo dienų nuo šios Tvarkos 8.12 punkte numatyto pranešimo pateikimo Bendrovė nėra įpareigojama vykdyti laikiną nuosavybės teisių apribojimą Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) nustatyta tvarka, Pinigine operacija ar Sandoris turi būti atnaujinami.
- 8.17. Bendrovė, gavusi FNTT pranešimą, kad Piniginės operacijos sustabdymas gali trukdyti tyrimui dėl nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimo, teroristų finansavimo, taip pat kitų nusikalstamų veikų, susijusių su pinigų plovimu ir (ar) teroristų finansavimu, tyrimui, nuo rašytiniame nurodyme nurodyto momento turi nestabdyti Klientui paslaugų teikimo.
- 8.18. Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo ar Paskirtas atsakingas darbuotojas turi teisę informuoti FNTT gavę informacijos, kad Klientas ketina ar bandys atlikti Įtartiną pinigine operaciją. Įtarimą gali sukelti įvairios objektyvios ir subjektyvios aplinkybės, pvz.: Klientas atlieka jo veiklai nebūdingus veiksmus, pateikia neteisingus duomenis ir t. t.

9. DALYKINIŲ SANTYKIŲ NUTRAUKIMAS

- 9.1. Bendrovė gali savo iniciatyva nutraukti Dalykinius santykius su Klientu:
- 9.1.1. Jeigu Klientas vengia arba atsisako Bendrovės prašymu ir nurodytais terminais pateikti informaciją apie piniginių lėšų ar turto kilmę, duomenis, patvirtinančius jo arba Naudos gavėjo tapatybę ar kitus papildomus duomenis, kurių reikalauja Bendrovė ir kurie būtini Bendrovei, siekiant tęsti Dalykinius santykius;
- 9.1.2. jeigu Bendrovės vertinimu Klientas ar jo atliekamos Piniginės operacijos ar Sandoriai yra pernelyg rizikingi Bendrovei.
- 9.2. Bendrovei nusprendus nutraukti Dalykinius santykius su Klientu, rekomenduojama atlikti Vidinį tyrimą ir surašyti tyrimo rezultatus, kuriuose matytųsi visa informacija apie Kliento veiklą, Bendrųjų Platformos naudojimosi taisyklių pažeidimus ir sprendimo nutraukti Dalykinius santykius motyvai. Jeigu situacija yra aiški ir nereikalauja papildomo tyrimo, galima neatlikti Vidinio tyrimo, bet prie Kliento paskyros turi būti paliekamas platus komentaras apie Kliento veiklą, Bendrųjų Platformos naudojimosi taisyklių ir kitų sutarčių pažeidimus ir priimto sprendimo motyvus. Sprendimą dėl dalykinių santykių su klientu nutraukimo priima Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo.

9.3. Priėmus sprendimą nutraukti Dalykinius santykius, atliekami šie veiksmai:

9.3.1. Jeigu Klientas yra investuotojas ir turi aktyvių investicijų:

- (a) Klientui siunčiamas el. laiškas apie tai, kad santykiai bus nutraukti vadovaujantis atitinkamais Bendrųjų Platformos naudojimosi taisyklių punktais, taip pat prašoma nurodyti sąskaitą, į kurią turės būti pervedamos Klientui grąžinamos investicijos, nurodomas nutraukimo terminas;
- (b) nuo nurodytos datos Klientui nebeleidžiama investuoti Platformoje;
- (c) nuo nurodytos datos Klientui yra tiesiog pervedamos jam grąžinamos investicijos (jei tai leidžiama) ir leidžiama stebėti statistinę investavimo informaciją;
- (d) Kliento paskyra turi būti pilnai išjungta, kai Klientui grąžinamos visos jo investicijos;
- (e) Platformoje nurodoma data, kada paskyra turi būti išjungta.
- (f) Prie Kliento paskyros paliekamas komentaras apie nutraukimo motyvus.
- (g) Užpildomas „Klientų su kuriais piniginės operacijos ar dalykiniai santykiai buvo nutraukti“ žurnalas.

9.3.2. Jeigu Klientas yra projekto savininkas ir turi aktyvių projektų:

- (a) Klientui siunčiamas el. laiškas apie tai, kad santykiai bus nutraukti vadovaujantis atitinkamais Bendrųjų Platformos naudojimosi taisyklių punktais, nurodomas nutraukimo terminas;
- (b) nuo nurodytos datos Klientui nebeleidžiama gauti finansavimo Platformoje;
- (c) nuo nurodytos datos iš Kliento yra surenkamos grąžinamos investicijos ir paskirstomos investuotojams;
- (d) Kliento paskyra turi būti pilnai išjungta, kai Klientas pilnai grąžina savo investicijas;
- (e) Platformoje nurodoma data, kada paskyra turi būti išjungta.
- (f) Prie Kliento paskyros paliekamas komentaras apie nutraukimo motyvus.
- (g) Užpildomas „Klientų su kuriais piniginės operacijos ar dalykiniai santykiai buvo nutraukti“ žurnalas.

9.3.3. Jeigu Klientas neturi aktyvių investicijų ar projektų, atliekami tie patys veiksmai, išskyrus investicijų surinkimą ir paskirstymą, o paskyra išjungžiama Dalykinių santykių nutraukimo dieną.

10. VIDINIAI TYRIMAI

10.1. Bendrovė atlikdama nuolatinę Kliento Dalykinių santykių stebėseną stebi, vertina, analizuoja įvairius įtartinus galimai su bet kokia nusikalstama veikla susijusius ar nusikalstama veikla įtartinus Kliento veiklos, Piniginių operacijų, Sandorių požymius, apie galimai nusikalstamą veiklą gautus signalus, taip pat informaciją, skundus iš Klientų, partnerių bei teisėsaugos organų arba pačiai Bendrovei pastebėjus/nustačius galimai nusikalstamą veiklą.

10.2. Bendrovė privalo atkreipti dėmesį į tokią veiklą, kuri, jos nuomone, dėl savo pobūdžio gali būti susijusi su pinigų plovimu ir (ar) teroristų finansavimu, ir ypač į sudėtingus ar neįprastai didelius Sandorius ir visas neįprastas Sandorių struktūras, kurios neturi akivaizdaus ekonominio ar matomo teisėto tikslo, ir Dalykinius santykius ar Pinigines operacijas su Klientais iš trečiųjų valstybių, kuriose pagal tarptautinių tarpvyriausybinių organizacijų oficialiai paskelbtą informaciją pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonės yra nepakankamos ar neatitinka tarptautinių standartų.

10.3. Kai Bendrovės taikomo Dalykinių santykių ir operacijų (sandorių) stebėsenos proceso metu nustatoma, kad dėl Kliento (-ų) veiklos turi būti atliekamas vidinis tyrimas, Bendrovė privalo išnagrinėti tokių Piniginių operacijų ar Sandorių vykdymo pagrindą ir tikslą ir tokio atlikto vidinio tyrimo rezultatai ir išvados privalo būti informinti raštu, aiškiai nurodant atlikto vidinio tyrimo eigą ir jo rezultatus, įskaitant ir tai, kokių pagrindų buvo priimtas atitinkamas sprendimas (sprendimas nutraukti vidinį tyrimą, jį išplėsti ar pranešti FNTT apie nustatytas įtartinas operacijas ir pan.) ir saugomi Tvarkoje bei teisės aktuose numatytais terminais.

10.4. Vidaus tyrimo metu patikrinama gauta informacija, visa Bendrovės turima informacija apie Klientą ir jo valdomą paskyrą, Piniginių operacijų istorija, atkreipiant dėmesį į sudėtingesnes nei įprasta veiksmų struktūras, naujus arba sudėtingesnius ne įprastus galimai nusikalstamos veikos būdus, nukentėjusių asmenų skaičių. Vidaus tyrimo duomenys fiksuojami Bendrovės **Operacinių įvykių žurnale**.

10.5. Jeigu atliktus operatyvų vidinį tyrimą, tyrimą atliekantis darbuotojas pastebi sudėtingesnes nei įprasta veiksmų struktūras, naujus arba sudėtingesnius ne įprastus galimai nusikalstamos veikos būdus, jei nukentėjo daug asmenų ar kitais individualiais atvejais

11. REGISTRACIJOS ŽURNALAI

11.1. Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo ar Paskirtas atsakingas darbuotojas tvarko Registracijos žurnalus (žurnalai pateikiami Priede Nr. 9):

- (a) Grynųjų piniginių operacijų, įskaitant atliktų vienkartinių ar kelių tarpusavyje susijusių Piniginių operacijų, kurių suma lygi arba viršija 15 000 eurų ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta, nesvarbu ar sandoris atliekamas vienos ar kelių susijusių operacijų metu, žurnalą;
- (b) Įtartinų piniginių operacijų ir sandorių žurnalą;
- (c) Klientų, su kuriais sandoriai ar dalykiniai santykiai buvo nutraukti žurnalą.

11.2. Registracijos žurnalai pildomi ir administruojami kompiuteriniu būdu tik vidiniu Bendrovės tinklu pasiekiamame serveryje, naudojant Microsoft Office Excel programą, turi būti sukuriamos atskiros bylos Registracijos žurnalams pildyti ir administruoti.

11.3. Už Registracijos žurnalų pildymą, administravimą ir saugojimą yra atsakingas Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo ar Paskirtas atsakingas darbuotojas. Priėmimą prie Registracijos žurnalų turinio turi tik Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo ar Paskirtas atsakingas darbuotojas.

11.4. Visi Bendrovės darbuotojai savo kompetencijos ribose turi pateikti Bendrovės vadovo, jo įgalioto asmens ar Paskirto atsakingo darbuotojo reikalaujamus duomenis, reikalingus Registracijos žurnalų pildymui ir administravimui.

11.5. Registracijos žurnale įrašoma ši informacija:

- 11.5.1. duomenys, patvirtinantys Kliento tapatybę;
- 11.5.2. duomenys, patvirtinantys Kliento atstovo tapatybę, jei sandoris sudaromas per atstovą;
- 11.5.3. duomenis apie Piniginę operaciją ar Sandorį (nurodoma atlikimo data, pinigų suma, valiuta);
- 11.5.4. kriterijus, kuriuo vadovaujantis Kliento veikla yra laikoma įtartina. Ši informacija įrašoma tik Įtartinų piniginių operacijų ir sandorių žurnale;
- 11.5.5. duomenys apie Naudos gavėją;
- 11.5.6. motyvai, dėl kurių paslaugų teikimas buvo sustabdytas ar Dalykiniai santykiai buvo nutraukti: dėl Kliento veiksmų ar kitų su pinigų plovimu ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos tvarkos pažeidimais susijusių aplinkybių (ši informacija įrašoma tik Klientų, su kuriais sandoriai ar dalykiniai santykiai buvo nutraukti, žurnale).

11.6. Duomenys į Registracijos žurnalus įrašomi chronologine tvarka, remiantis Piniginę operaciją ar Sandorį patvirtinančiais dokumentais arba kitais juridinę galią turinčiais dokumentais, susijusiais su Piniginių operacijų ar Sandorių atlikimu, nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po Piniginės operacijos ar Sandorio atlikimo.

12. DUOMENŲ SAUGOJIMAS

12.1. Registracijos žurnalų duomenys saugomi 8 metus nuo Dalykinių santykių pabaigos dienos.

12.2. Kliento tapatybę patvirtinančių dokumentų kopijos, Naudos gavėjo tapatybės duomenys, tiesioginio vaizdo perdavimo įrašas, kiti duomenys, gauti Kliento tapatybės nustatymo metu, Paskyros ir (ar) Sandorių dokumentacija (dokumentų originalai) turi būti saugomi 8 metus nuo

Sandorių ar Dalykinių santykių su klientu pabaigos dienos, jeigu kiti teisės aktai nenustato ilgesnių duomenų saugojimo terminų.

12.3. Dalykinių santykių su Klientu korespondencija turi būti saugoma 5 metus nuo Sandorių ar Dalykinių santykių su Klientu pabaigos dienos popierine forma arba elektroninėje laikmenoje.

12.4. Piniginę operaciją ar Sandorį patvirtinantys dokumentai ir duomenys ar kiti juridinę galią turintys dokumentai ir duomenys, susiję su Piniginių operacijų atlikimu ar Sandorių sudarymu, turi būti saugomi 8 metus nuo Piniginės operacijos atlikimo ar Sandorio sudarymo dienos.

12.5. Vidinių tyrimų rezultatai, saugomi 5 metus popierine forma arba elektroninėje laikmenoje.

12.6. Saugojimo terminai gali būti papildomai pratęsti ne ilgiau kaip 2 metams, kai yra motyvuotas kompetentingos institucijos nurodymas.

12.7. Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo ar Paskirtas atsakingas darbuotojas privalo užtikrinti, kad šios Tvarkos nustatytais atvejais gauti dokumentai, dokumentų kopijos bei Registracijos žurnalų duomenys būtų apsaugoti nuo neteisėto sunaikinimo, pakeitimo arba naudojimo ir naudojami tik įgyvendinant pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemones arba kitais teisėtais tikslais. Dokumentai ir informacija saugomi nepaisant to, ar Piniginės operacijos ar Sandoriai yra vietiniai ar tarptautiniai arba Dalykiniai santykiai tęsiasi arba yra pasibaigę.

12.8. Pasibaigus šioje Tvarkoje nurodytų dokumentų, dokumentų kopijų arba duomenų, kuriuose yra fizinio asmens duomenys, saugojimo terminui, jie Bendrovės vadovo, įgalioto asmens ar Paskirto atsakingo darbuotojo turi būti sunaikinami taip, kad juose esanti informacija būtų neatpažįstama.

13. MOKYMAI

13.1. Bendrovė organizuoja mokymus, susijusius su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija:

13.1.1. Bendrovės valdybos nariams, atsakingiems už pinigų plovimo prevenciją;

13.1.2. Bendrovės vadovui ir/ ar jo įgaliotam asmeniui;

13.1.3. Bendrovės darbuotojams, kurie tiesiogiai dirba ar susiduria su: Klientų aptarnavimu, Klientų tapatybės nustatymu ir pažinimu, Sandorių sudarymu ir vykdymu, mokėjimų Klientų naudai vykdymu, stebėsenos ir prevencijos funkcijų vykdymu (kaip antai, pardavimų vadovas/ vadybininkas, analitikas, buhalteris, administratorius, teisininkas, finansų kontrolierius, IT skyriaus vadovas, kt.).

13.2. Mokymai 13.1 p. nurodytiems asmenims turi būti organizuojami: prieš pradėdant eiti pareigas, vėliau – ne rečiau kaip kartą per metus ar pasikeitus reikšmingoms aplinkybėms: pvz., pradėjus teikti naują paslaugą, produktą, paslaugas pradėjus teikti naujose rinkose ir pan.

13.3. Mokymų turinys turi būti pritaikomas prie mokymuose dalyvaujančių asmenų, jų einamų pareigų ir turimos patirties, turi apimti ir teorinę, ir praktinę dalis. Rekomenduotina mokymuose aptarti šias temas (vienu metu ar mokymų ciklu):

13.3.1. Kliento tapatybės nustatymas ir principo „Pažink savo klientą“ taikymas;

13.3.2. Dalykinių santykių stebėseną;

13.3.3. Įtartinos operacijos ir pranešimai apie jas priežiūros institucijoms;

13.3.4. teisinio reguliavimo pokyčiai;

13.3.5. Kliento rizikos vertinimas;

13.3.6. Bendrovės veiklos rizikos vertinimas;

13.3.7. Informacinės technologijos ir jų taikymas pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje.

13.4. Bendrovė, suorganizavusi mokymus 13.1 p. nurodytiems asmenims, turi užtikrinti mokymų metu įgytų žinių patikrinimą.

13.5. Už mokymų organizavimą, mokymų turinio pritaikymą ir peržiūrą, žinių patikrinimą atsako Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo. Mokymų laikas, turinys, dalyviai, žinių

patikrinimo rezultatai turi būti dokumentuojami ir saugojami. Už dokumentavimą atsako Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo.

13.6. Visi Bendrovės darbuotojai, kurių darbinės pareigos susijusios Klientų aptarnavimu, Klientų tapatybės nustatymu ir pažinimu, Sandorių sudarymu ir vykdymu, mokėjimų Klientų naudai vykdymu, stebėsenos ir prevencijos funkcijų vykdymu, turi būti supažindinami su vidinėmis tvarkomis ir teisės aktais, reglamentuojančiais pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos ir atsakomybės už pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių nevykdymą klausimais, taip pat supažindinami su ir, esant poreikiui, apmokomi naudotis Bendrovėje įdiegtais įrankiais, stebėsenos sistemomis, naudojamais šaltiniais. Už Bendrovės darbuotojų supažindinimą su Bendrovės vidaus tvarkomis ir naudojamais įrankiais atsako Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo,

14. BENDROVĖS VISOS VEIKLOS RIZIKOS VERTINIMAS

14.1. Bendrovė atlieka savo visos veiklos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimą. Vertinimas turi būti atliekamas bei peržiūrimas reguliariai, bet ne rečiau kaip kartą metuose.

14.2. Bendrovė, prieš pradėdama teikti naują paslaugą / produktą arba pradėdama teikti esamą paslaugą / produktą naujam Klientų segmentui, naujoje geografinėje teritorijoje, arba nauju paslaugos / produkto tiekimo kanalu, privalo įvertinti su tuo susijusią pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką. Taip pat turi būti įvertinta naujų (besivystančių) technologijų panaudojimo versle (tiek naujų, tiek jau teikiamų paslaugų / produktų atžvilgiu) rizikos, susijusios su pinigų plovimu bei teroristų finansavimu. Remiantis tokios paslaugos / produkto įvertinimo išvadomis, turi būti parenkamos atitinkamos priemonės minėtoms rizikoms valdyti (mažinti). Šie duomenys turi būti įtraukti į Bendrovės veiklos rizikos vertinimą.

14.3. Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo atsakingas už Bendrovės veiklos rizikos vertinimo organizavimą.

14.4. Bendrovės veiklos rizikos vertinimas turi padėti Bendrovei suprasti jai kylančias pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikas ir įvertinti, kuriose savo veiklos srityse Bendrovė privalo sutelkti didesnius išteklius taikant pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemones.

14.5. Bendrovės veiklos rizikos vertinimas gali būti atliekamas pačios Bendrovės arba pasinaudojant trečiųjų šalių paslaugomis. Asmuo, paskirtas už Bendrovės veiklos rizikos vertinimą, atsako už tinkamą Bendrovės veiklos rizikos vertinimą šio Skyriaus nustatyta tvarka, jo atnaujinimą, informacijos pateikimą Bendrovės vadovui ar jo įgaliotam asmeniui, kitų jam paskirtų funkcijų vykdymą.

14.6. Bendrovės veiklos rizikos vertinimas turi būti proporcingas Bendrovės vykdomos veiklos mastui, pobūdžiui bei teikiamoms paslaugoms ir / ar produktams, ir atliekamas atsižvelgiant į Bendrovės veiklai būdingas rizikas ir jų veiksnius.

14.7. Bendrovės veiklos rizikos vertinimas atliekamas atsižvelgiant į:

14.7.1. Klientų keliamą riziką;

14.7.2. Klientų naudojamų paslaugų ir produktų, atliekamų operacijų riziką;

14.7.3. produkto, paslaugos, sandorio ar paslaugų teikimo kanalų riziką;

14.7.4. kitas Bendrovės nustatytas reikšmingas rizikas.

14.8. Bendrovės veiklos rizikos vertinime:

14.8.1. turi būti pateikta informacija apie rizikas, su kuriomis Bendrovė susiduria (išskiriant / atsižvelgiant bent jau į 14.7 p. išskirtas rizikos rūšis), veiksnius, kurie turi įtakos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikoms, šių veiksmų pasireiškimo tikimybę, jų poveikį ir turimas rizikos valdymo (mažinimo) priemones, kurios taikomos Bendrovės veikloje;

14.8.2. vertinimas turi būti pagrįstas duomenimis, kurie leistų tinkamai identifikuoti patiriamą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos lygį (pavyzdžiui, į rizikos vertinimą turi būti įtraukiama įvairi statistinė informacija, tokia kaip Bendrovės Klientų skaičius, jų pasiskirstymas

pagal skirtingas rizikos grupes, Klientų, kurie naudojami aukštos rizikos produktais, skaičius, Piniginių operacijų į / iš didelės rizikos šalių skaičius / vertė, Klientų, veikiančių didelės rizikos šalyse, skaičius ir t.t.);

14.8.3. duomenys rizikos vertinimui turi būti renkami iš Bendrovės veiklos ir Klientų statistikos, iš Bendrovės vidaus ir išorės auditų ataskaitų, mokymų duomenų, Bendrovės vidaus dokumentų ir procedūrų, Registracijos žurnalų, Operacinių įvykių žurnalo, apklausiant Bendrovės darbuotojus, Bendrovės teikiamų paslaugų aprašų, sąskaitų išrašų, taip pat turi būti remiamasi Lietuvos Respublikos Nacionalinio pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos ir Europos Komisijos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimais;

14.8.4. duomenys, naudojami rizikos vertinimui, turi būti tikslūs ir nepasenę.

14.9. Bendrovės veiklos rizikos vertinimo įgyvendinimas:

14.9.1. Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo paskiria atsakingą asmenį ar išorinį paslaugų teikėją atlikti Bendrovės veiklos rizikos vertinimą;

14.9.2. paskirtas asmuo turi surinkti Bendrovės veiklos rizikos vertinimui svarbius duomenis, kaip nustatyta šiame Skyriuje;

14.9.3. surinkus duomenis turi būti išskiriamos pagrindinės Bendrovės veiklos rizikos ir šioms rizikoms vertinti svarbūs ir aktualūs surinkti duomenys, aprašoma rizikos kilmė, kita svarbi informacija;

14.9.4. duomenys turi būti įvertinti atsižvelgiant į šiame Skyriuje pateiktą rizikos vertinimo matricą;

14.9.5. turi būti nustatomas konkretus kiekvienos rizikos lygis, Bendrovės taikomos rizikos mažinimo priemonės, po pritaikytų rizikos mažinimo priemonių likusi rizika, Bendrovės ketinamos taikyti priemonės likusiai rizikai mažinti, jeigu tokios priemonės yra nustatytos.

14.10. Rizikos lygio vertinimo rodikliai ir matrica:

14.10.1. Rizikos lygis turi būti vertinamas atsižvelgiant į rizikos kilimo tikimybę ir rizikos galimą sukelti žalą: reputacijai, finansinius nuostolius, žalą klientams.

14.10.2. Vertinant tikimybės, žalos lygį bei rizikos veiksnius naudojamos kokybinės analizės tipo metodas: veiksniai skaidomi į grupes ir lyginami tarpusavyje, o ne matuojami abstrakčiomis reikšmėmis. Tai leidžia paprasčiau įvertinti aktualiausias grėsmes, į kurias orientuosis Bendrovė.

14.10.3. Vertinant grėsmės tikimybę žiūrima, ar realu metų bėgyje konkrečiai grėsmei išsipildyti. Tikimybės įvertinimo skalės reikšmės:

- 1 - itin maža tikimybė;
- 2 - maža tikimybė;
- 3 - vidutinė tikimybė;
- 4 - didelė tikimybė;
- 5 - labai didelė tikimybė.

14.10.4. Vertinant žalą, žalos dydis skaičiuojamas vertinant didžiausią galimą žalą, jei išsipildytų grėsmė. Žalos įvertinimo skalės reikšmės:

- 1 - itin maža žala Bendrovei ar jos reputacijai ar nedidelė žala vienam ar keliems Bendrovės klientams;
- 2 - maža žala Bendrovei, jos klientams ar Bendrovės reputacijai;
- 3 - vidutinė žala Bendrovei, jos klientams ar Bendrovės reputacijai;
- 4 - didelė žala Bendrovei, jos klientams ar Bendrovės reputacijai;
- 5 - labai didelė žala Bendrovei, jos klientams ar Bendrovės reputacijai.

14.10.5. Įvertinus tikimybes ir žalą, rizikos lygis skaičiuojamas sudauginus abi reikšmes.

14.10.6. Pagal rizikos veiksnio įvertinimą parenkamos grėsmių kilmės ir pačios grėsmės, kurios toliau analizuojamos.

14.10.7. Prie kiekvienos rizikos nurodoma:

- (a) rizikos trumpas aprašymas;
- (b) rizikos grupė, jei rizikas galima sugrupuoti į logines grupes;
- (c) įvertinta rizikos tikimybė;
- (d) įvertinta potenciali rizikos žala jai pasiteisinus;

- (e) paskaičiuotas rizikos lygis;
- (f) pateikiamas trumpas aprašas, kaip rizika valdoma;
- (g) nurodoma po pritaikytų rizikos mažinimo priemonių likusi rizika.

14.10.8. Rizikos lygis vertinamas pagal šią matricą, kur **žaliai** – maža rizika, **geltonai** – vidutinė rizika, **raudonai** – aukšta rizika:

5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5
žala/tikimybė	1	2	3	4	5

14.10.9. Nustačius, kad likutinė rizika yra maža, Bendrovė gali nuspręsti rizika prisiimti; nustatant, kad rizika yra vidutinė, Bendrovė gali nuspręsti imtis papildomų rizikos mažinimo priemonių, perduoti riziką arba rizikos vengti; nustatant, kad rizika yra aukšta, Bendrovė gali nuspręsti perduoti riziką arba rizikos vengti.

14.11. Bendrovės veiklos rizikos vertinimas turi būti įforminamas raštu ir pateikiamas Bendrovės vadovo patvirtinimui. Bendrovės vadovas Bendrovės veiklos rizikos vertinimo dokumentą turi pateikti Bendrovės valdybai ir informuoti apie vertinimo rezultatus.

14.12. Atlikus Bendrovės veiklos rizikos vertinimą bei nustatant, kad esamos rizikos valdymo (mažinimo) priemonės nėra pakankamos, Bendrovė privalo sudaryti rizikų valdymo (mažinimo) priemonių planą, kuriame turi būti numatyti jo įgyvendinimo terminai. Už plano sudarymo organizavimą ir jo patvirtinimą, plano įgyvendinimą ir jo įgyvendinimo kontrolę atsako Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo.

15. FUNKCIJOS IR ATSAKOMYBĖS

15.1. Bendrovėje paskiriamos šios atsakomybės:

15.1.1. Bendrovės valdybos pirmininkas:

- (a) organizuoja pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimą Bendrovėje;

15.1.2. Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo:

- (a) užtikrina tinkamą šios Tvarkos įgyvendinimą ir kontrolę;
- (b) paskiria asmenis, atsakingus už šioje Tvarkoje nustatytų funkcijų vykdymą;
- (c) vykdo Paskirto atsakingo darbuotojo funkcijas, jei toks darbuotojas nėra paskirtas;
- (d) organizuoja mokymus, atsako už mokymų turinio užtikrinimą ir žinių patikrinimą;
- (e) kontroliuoja Bendrovės veiklos rizikos vertinimą, jo atnaujinimą, rizikos mažinimo priemonių įgyvendinimą;
- (f) yra Vyresnysis vadovas;

15.1.3. Paskirtas atsakingas darbuotojas:

- (a) palaiko ryšius su FNTT;
- (b) atsako už Piniginių operacijų ir Sandorių stebėseną ir patikrinimą;
- (c) stabdo Įtartinas pinigines operacijas ir sandorius;
- (d) vykdo vidinius tyrimus;
- (e) dalyvauja ar Bendrovės vadovo, jo įgalioto asmens pavedimu atlieka Bendrovės veiklos rizikos vertinimą, jį atnaujinimą;
- (f) vykdo Kliento individualų rizikos vertinimą ir priskiria Klientą atitinkamam rizikos lygiui;
- (g) atsako už tinkamą Įtartinų operacijų ar sandorių požymių įgyvendinimą;
- (h) pildo Registracijos žurnalus;

- (i) atsako už Sankcijų sąrašų patikrinimą;
  - (j) užtikrina pilną Kliento ir Naudos gavėjo tapatybės nustatymo informacijos surinkimą;
  - (k) rengia ir teikia Bendrovės vadovams ataskaitas apie pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimą Bendrovėje ir su tuo susijusią statistinę informaciją.
- 15.1.4. Finansų kontrolierius:
- (a) atsako už patikrinimą ir kontrolę, kaip laikomasi šioje Tvarkoje nustatytų reikalavimų;
- 15.1.5. Pardavimų vadovas /vadybininkas:
- (a) atsako už tinkamą fizinį Kliento ir Naudos gavėjo tapatybės nustatymą: dokumentų ir informacijos surinkimą, dokumentų tvirtinimą, kt.;
  - (b) atsako už papildomų dokumentų, reikalingų Kliento ar Naudos gavėjo tapatybei nustatyti (per trečiąją šalį, tiesioginio vaizdo perdavimo būdu) surinkimą, kaip nustatyta šioje Tvarkoje, tais atvejais, kai Klientui yra daromas tiesioginis Bendrovės paslaugų pardavimas ar tai yra pavesta Bendrovės vadovo, jo įgalioto asmens ar Paskirto darbuotojo;
  - (c) atsako už tinkamą fiziškai pasirašomų dokumentų originalų surinkimą.
- 15.1.6. Administratorė:
- (a) atsako už papildomų dokumentų, reikalingų Kliento ar Naudos gavėjo tapatybei nustatyti (per trečiąją šalį, tiesioginio vaizdo perdavimo būdu) surinkimą, kaip nustatyta šioje Tvarkoje;
  - (b) atsako už tinkamą fiziškai pasirašomų dokumentų originalų surinkimą.
  - (c) komunikuoja su Klientais dėl dokumentų pateikimo;
- 15.1.7. Buhalterė:
- (a) atsako už sąskaitos, į kurią vyksta Klientų mokėjimai administravimą;
  - (b) atsako už informacijos apie Pinigines operacijas pateikimą;
- 15.1.8. IT skyrius:
- (a) atsako už tinkamą mokėjimo operacijų per mokėjimo paslaugų partnerį (įmoku surinkimo paslaugų partnerį) organizavimą;
  - (b) atsako už tinkamą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos technologijų, įrankių ir priemonių kūrimą, parinkimą, diegimą, priežiūrą, atnaujinimą;
- 15.1.9. Teisininkas:
- (a) atsako už tinkamą sutarčių su Klientais parengimą;
  - (b) atsako už Bendrovės partnerių ir jų teikiamų paslaugų/ produktų vertinimą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos prasme.
- 15.2. Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 21 str. 1 d. prasme Bendrovėje:
- 15.2.1. Paskirtas atsakingas darbuotojas yra vadovaujantis darbuotojas, kuris bendradarbiauja su FNTT. Jeigu šios funkcijos nėra deleguotos, tokiu vadovujančiu darbuotoju laikomas Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo;
- 15.2.2. Valdybos pirmininkas yra valdybos narys, kuris Bendrovėje organizuoja pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimą.
- 15.3. Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo atsako už FNTT informavimą apie 15.2 p. nurodytų asmenų paskyrimą.
- 15.4. Bendrovės vadovas ar įgaliotas asmuo yra atsakingi už pranešimą FNTT apie Paskirtą atsakingą darbuotoją, kaip tai numatyta Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 22 str. 1 d.
- 15.5. Bendrovėje Valdybos nariu, kuris atsakingas už Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją Bendrovėje paskiriama Viktorija Vanagė.
- 15.6. Visi Bendrovės darbuotojai privalo vykdyti Bendrovės vadovo, jo įgalioto asmens ar Paskirto atsakingo darbuotojo nurodymus, susijusius su pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimu.
- 15.7. Bendrovės vadovas užtikrina, kad Bendrovės darbuotojai turėtų galimybę gauti visą savo funkcijoms vykdyti reikalingą informaciją, įskaitant priėjimą prie informacijos, susijusios su

Kliento, Naudos gavėjo tapatybės nustatymu, Piniginėmis operacijomis, ir kitos informacijos. Bendrovė ar Bendrovės darbuotojas, nustatęs, kad Piniginė operacija ar Sandoris gali būti įtartini ar pastebėjęs pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo požymius, apie tai praneša Bendrovės vadovui, įgaliotam asmeniui ar Paskirtam atsakingam. Bendrovės vadovas, jo įgaliotas asmuo ar Paskirtas atsakingas darbuotojas po minėto Bendrovės darbuotojo pranešimo patikrinti su Pinigine operacija ar Sandoriu susijusią informaciją ir jei pranešime pateikta informacija yra pagrįsta, privalo laikydamasis šios Tvarkos reikalavimų perduoti informaciją FNNT.

15.8. Visi Bendrovės darbuotojai privalo iškilusius klausimus, susijusius su pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimu, derinti su Bendrovės vadovu, jo įgaliotu asmeniu arba su Paskirtu atsakingu darbuotoju.

15.9. Bendrovės vadovas ar įgaliotas asmuo gali paskirti vieną ar kelis atsakingus darbuotojus (Paskirtas atsakingas darbuotojas) atlikti šiame Tvarkos punkte numatytas funkcijas. Bendrovės vadovo veiklą kontroliuoja Bendrovės Valdyba.

16. VADOVŲ INFORMAVIMO SISTEMA

16.1. Visi Bendrovės darbuotojai, vykdydami darbo pareigas, apie netinkamai valdomą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką arba pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimo pažeidimus turi nedelsdami pranešti Bendrovės vadovui ar jo įgaliotam asmeniui Bendrovėje naudojamomis vidaus komunikavimo priemonėmis.

16.2. Bet kuris darbuotojas, kuriam paaiškėjo galima įtartina operacija, nusikalstama veika, vykdoma Kliento, netinkamas Kliento tapatybės nustatymas, kitos šioje Tvarkoje numatytos aplinkybės, turi nedelsdamas informuoti savo tiesioginį vadovą ir Bendrovės vadovą ar jo įgaliotą asmenį bei Paskirtą atsakingą darbuotoją.

16.3. Paskirtas atsakingas darbuotojas turi teikti **pusmetines** ataskaitas Bendrovės vadovui ir jo įgaliotam asmeniui apie pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimą Bendrovėje ir su tuo susijusią statistinę informaciją, kurioje būtų pateikta bent jau ši informacija:

16.3.1. naujų klientų skaičius, išskirstant juos pagal tai, ar tai: fiziniai ar juridiniai asmenys, investuotojai ar projektų savininkai, geografinę teritoriją, investicijų dydį, kliento rizikos lygį;

16.3.2. nutrauktų dalykinių santykių skaičius ir priežastys;

16.3.3. registracijos žurnalų duomenų santrauka;

16.3.4. vidinių tyrimų skaičius, esmė ir rezultatai;

16.3.5. atlikti Bendrovės veiklos rizikos vertinimai, atnaujinimai;

16.3.6. vykdytų mokymų skaičius, dalyviai, neapmokyti darbuotojai;

16.3.7. kilusias naujas rizikas, įdiegtas naujas rizikos valdymo priemones;

16.3.8. pasiūlymus dėl priemonių, reikalingų pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikai veiksmingai valdyti (mažinti);

16.3.9. informaciją apie pažeidimus, nustatytus įgyvendinant FRD vidaus kontrolės procedūras ir politikas pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje.

16.4. Bendrovės vadovas atsakingas už informacijos apie pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimą Bendrovėje teikti Bendrovės valdybai.

17. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17.1. Ši Tvarka turi būti reguliariai peržiūrima bei atnaujinama (ne rečiau kaip kartą į metus ar pasikeitus teisės aktams, įvykus reikšmingiems įvykiams, pasikeitus Bendrovės rizikoms atsižvelgiant į Bendrovės visos veiklos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos vertinimą).

17.2. Ši Tvarka tvirtinama Bendrovės vadovo ar jo įgalioto asmens. Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi pateikti šią Tvarką Bendrovės valdybai susipažinti.

17.3. Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo yra atsakingas, kad visi darbuotojai būtų supažindinti su šia Tvarka, kad galėtų tinkamai vykdyti savo pareigines funkcijas. Tvarka pateikiama susipažinti pasirašytinai, taip pat talpinama Bendrovės vidaus failų serveryje.

Priedai:

1. Paraiška;
2. Kliento – fizinio asmens anketa;
3. Kliento – juridinio asmens anketa;
4. Tikslinių teritorijų sąrašas;
5. Valstybių, kuriose aktyviai veikia teroristinės organizacijos sąrašas;
6. Europos Komisijos ir Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu (FATF) skelbiami valstybių, turinčių rimtų trūkumų dėl pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos ir šių nusikaltimų užkardymo, sąrašai;
7. Bendrovėje pasitelktos trečiosios šalys ir technologiniai sprendimai Kliento ir Naudos gavėjo tapatybės nustatymui;
8. Bendrovės naudojami šaltiniai ir sistemos dokumentų ir informacijos tikrinimui;
9. Registracijos žurnalai.